Europos Parlamentas
2024-2029

PRIIMTI TEKSTAI

P10_TA(2025)0278

2025 m. lyčių lygybės strategija

2025 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl 2025 m. lyčių lygybės strategijos (2024/2125(INI))

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutarties (ES sutartis) 2 ir 3 straipsnius,

– atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 8, 10, 19, 79, 83, 151, 153 ir 157 straipsnius,

– atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją, ypač į jos 1, 21, 23 ir 24 straipsnius,

– atsižvelgdamas į 2017 m. lapkričio 17 d. Parlamento, Tarybos ir Komisijos paskelbtą ir pasirašytą Europos socialinių teisių ramstį ir į 2021 m. kovo 4 d. Komisijos komunikatą „Europos socialinių teisių ramsčio veiksmų planas“ (COM(2021)0102),

– atsižvelgdamas į Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją ir Tarptautinį pilietinių ir politinių teisių paktą,

– atsižvelgdamas į 1979 m. gruodžio 18 d. Jungtinių Tautų konvenciją dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims ir jos bendrąsias rekomendacijas,

– atsižvelgdamas į 2006 m. gruodžio 12 d. priimtą JT asmenų su negalia teisių konvenciją,

– atsižvelgdamas į 2025 m. kovo 21 d. JT Asmenų su negalia teisių komiteto priimtas baigiamąsias pastabas dėl sujungtų antrosios ir trečiosios Europos Sąjungos periodinių ataskaitų, ypač į jo rekomendacijas pagal 6 straipsnį,

– atsižvelgdamas į 1965 m. gruodžio 21 d. JT Generalinės Asamblėjos patvirtintą Tarptautinę konvenciją dėl visų formų rasinės diskriminacijos panaikinimo,

– atsižvelgdamas į 1995 m. rugsėjo 15 d. JT Pekino deklaraciją ir veiksmų platformą, taip pat į jos peržiūros konferencijų rezultatus,

– atsižvelgdamas į 2000 m. spalio 31 d. JT Saugumo Tarybos rezoliuciją Nr. 1325 (2000) dėl moterų, taikos ir saugumo,

– atsižvelgdamas į 2015 m. spalio 21 d. JT darnaus vystymosi darbotvarkę iki 2030 m. ir joje nustatytus darnaus vystymosi tikslus (DVT), ypač į 5-ąjį DVT „užtikrinti lyčių lygybę ir įgalinti visas moteris ir mergaites“ ir 3-čiąjį DVT „užtikrinti gerą sveikatą ir skatinti visų amžiaus grupių gerovę“ (tai apima moteris ir mergaites), taip pat į su ja susijusius tikslus ir rodiklius,

– atsižvelgdamas į Eurostato 2024 m. birželio mėn. ataskaitą „Darnus vystymasis Europos Sąjungoje. Stebėsenos ataskaita dėl ES pažangos siekiant DVT (2024 m. leidimas)“[1],

– atsižvelgdamas į 2023 m. gegužės mėn. Komisijos ataskaitą „Darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 m. įgyvendinimo pažangos ES savanoriška peržiūra“[2],

– atsižvelgdamas į 1951 m. birželio 29 d. Tarptautinės darbo organizacijos konvenciją dėl vienodo atlyginimo ir į 2019 m. birželio 21 d. Tarptautinės darbo organizacijos konvenciją dėl smurto ir priekabiavimo,

– atsižvelgdamas į Tarptautinės darbo organizacijos 2024 m. birželio 14 d. rezoliuciją dėl deramo darbo ir priežiūros ekonomikos,

– atsižvelgdamas į 2011 m. gegužės 11 d. Europos Tarybos konvenciją dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje prevencijos ir kovos su juo (Stambulo konvencija), kurią ES ratifikavo 2023 m. birželio mėn., ir į Kovos su smurtu prieš moteris ir smurtu šeimoje ekspertų grupės (GREVIO) šalių stebėsenos ataskaitas dėl šios konvencijos įgyvendinimo,

– atsižvelgdamas į 2021 m. balandžio mėn. Europos Tarybos ataskaitą „Antroji bendroji ataskaita dėl GREVIO veiklos“,

– atsižvelgdamas į Europos Tarybos žmogaus teisių komisaro ir Europos Tarybos organų rekomendacijas, ataskaitas ir rezoliucijas,

---

1 Eurostatas, „Darnus vystymasis Europos Sąjungoje. Stebėsenos ataskaita dėl ES pažangos siekiant DVT (2024 m. leidimas)“, 2024 m., https://ec.europa.eu/eurostat/documents/15234730/19397895/KS-05-24-071-EN-N.pdf/730c983a-fa93-6ce2-7905-2379de04f3e9?version=1.0&t=1718611411114.

2 Europos Komisija, „Darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 m. įgyvendinimo pažangos ES savanoriška peržiūra“, 2023 m., https://commission.europa.eu/system/files/2023-06/SDG-Report-WEB.pdf.

– atsižvelgdamas į 2006 m. lapkričio mėn. priimtus Džokjakartos principus ir 2017 m. lapkričio mėn. priimtus dešimt papildomų Džokjakartos principų („Plius 10“),

– atsižvelgdamas į 2016 m. kovo 31 d. priimtą JT Žmogaus teisių komiteto nuomonę, pateiktą pranešime Nr. 2324/2013, *Mellet prieš Airiją* (6 išnaša, 7.7 dalis) ir 2011 m. kovo 29 d. nuomonę, pateiktą pranešime Nr. 1608/2007, *L.M.R. prieš Argentiną* (9.3 ir 9 dalys),

– atsižvelgdamas į po 1975 m. priimtas EEB ir ES direktyvas dėl įvairių vienodo požiūrio į vyrus ir moteris aspektų (Direktyva 79/7/EEB[3], Direktyva 86/613/EEB[4], Direktyva 92/85/EEB[5], Direktyva 2004/113/EB[6], Direktyva 2006/54/EB[7], Direktyva 2010/41/ES[8]),

– atsižvelgdamas į 2000 m. birželio 29 d. Tarybos direktyvą 2000/43/EB, įgyvendinančią vienodo požiūrio principą asmenims nepriklausomai nuo jų rasės arba etninės priklausomybės[9], (Rasinės lygybės direktyva) ir į 2020 m. rugsėjo 18 d. Komisijos komunikatą „Lygybės sąjunga. 2020–2025 m. ES kovos su rasizmu veiksmų planas“ (COM(2020)0565),

---

3 1978 m. gruodžio 19 d. Tarybos direktyva 79/7/EEB dėl vienodo požiūrio į vyrus ir moteris principo nuoseklaus įgyvendinimo socialinės apsaugos srityje (OL L 6, 1979 1 10, p. 24, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1979/7/oj).

4 1986 m. gruodžio 11 d. Tarybos direktyva 86/613/EEB dėl vienodo požiūrio į vyrus ir moteris, kurie verčiasi savarankiška darbo veikla, įskaitant žemės ūkyje, principo taikymo ir dėl savarankiškai dirbančių moterų apsaugos nėštumo ir motinystės metu (OL L 359, 1986 12 19, p. 56, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1986/613/oj).

5 1992 m. spalio 19 d. Tarybos direktyva 92/85/EEB dėl priemonių, skirtų skatinti, kad būtų užtikrinta geresnė nėščių ir neseniai pagimdžiusių arba maitinančių krūtimi darbuotojų sauga ir sveikata, nustatymo (OL L 348, 1992 11 28, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1992/85/oj).

6 2004 m. gruodžio 13 d. Tarybos direktyva 2004/113/EB, įgyvendinanti vienodo požiūrio į moteris ir vyrus principą dėl galimybės naudotis prekėmis bei paslaugomis ir prekių tiekimo bei paslaugų teikimo (OL L 373, 2004 12 21, p. 37, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2004/113/oj).

7 2006 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/54/EB dėl moterų ir vyrų lygių galimybių ir vienodo požiūrio į moteris ir vyrus užimtumo bei profesinės veiklos srityje principo įgyvendinimo (OL L 204, 2006 7 26, p. 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2006/54/oj).

8 2010 m. liepos 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/41/ES dėl vienodo požiūrio į savarankiškai dirbančius vyrus ir moteris principo taikymo, kuria panaikinama Tarybos direktyva 86/1/EEB (OL L 180, 2010 7 15, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2010/41/oj).

9 OL L 180, 2000 7 19, p. 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2000/43/oj.

– atsižvelgdamas į 2008 m. liepos 2 d. Komisijos pasiūlymą dėl Tarybos direktyvos, kuria įgyvendinamas vienodo požiūrio į asmenis, nepaisant jų religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos, principas (COM(2008)0426) (horizontalioji kovos su diskriminacija direktyva),

– atsižvelgdamas į 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2011/99/ES dėl Europos apsaugos orderio[10],

– atsižvelgdamas į 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2012/29/ES, kuria nustatomi būtiniausi nusikaltimų aukų teisių, paramos joms ir jų apsaugos standartai ir kuria pakeičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2001/220/TVR[11],

– atsižvelgdamas į 2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2019/882 dėl gaminių ir paslaugų prieinamumo reikalavimų[12],

– atsižvelgdamas į 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2019/1158 dėl tėvų ir prižiūrinčiųjų asmenų profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros, kuria panaikinama Tarybos direktyva 2010/18/ES[13] (Profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros direktyva),

– atsižvelgdamas į Europos išorės veiksmų tarnybos 2019 m. liepos 4 d. darbinį dokumentą „ES Veiksmų planas dėl moterų, taikos ir saugumo 2019–2024 m.“, kurio įgyvendinimo laikotarpis 2023 m. lapkričio mėn. buvo pratęstas iki 2027 m.,

– atsižvelgdamas į 2020 m. spalio 7 d. Komisijos komunikatą „Lygybės sąjunga. ES romų lygybės, įtraukties ir dalyvavimo strateginis planas“ (COM(2020)0620),

– atsižvelgdamas į 2022 m. spalio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2022/2065 dėl bendrosios skaitmeninių paslaugų rinkos, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2000/31/EB (Skaitmeninių paslaugų aktas)[14],

– atsižvelgdamas į 2022 m. lapkričio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (EU) 2022/2381 dėl biržinių bendrovių direktorių

---

10 OL L 338, 2011 12 21, p. 2, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/99/oj.

11 OL L 315, 2012 11 14, p. 57, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2012/29/oj.

12 OL L 151, 2019 6 7, p. 70, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/882/oj.

13 OL L 188, 2019 7 12, p. 79, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1158/oj.

14 OL L 277, 2022 10 27, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj.

pareigas einančių asmenų lyčių pusiausvyros gerinimo ir susijusių priemonių[15],

– atsižvelgdamas į 2023 m. gegužės 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2023/970, kuria, nustatant darbo užmokesčio skaidrumo ir vykdymo užtikrinimo mechanizmus, griežčiau taikomas vienodo vyrų ir moterų darbo užmokesčio už vienodą arba vienodos vertės darbą principas[16],

– atsižvelgdamas į 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2024/1385 dėl kovos su smurtu prieš moteris ir smurtu artimoje aplinkoje[17],

– atsižvelgdamas į 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2024/1500 dėl lygybės įstaigoms taikomų standartų dėl vienodo požiūrio į moteris ir vyrus ir vienodų jų galimybių užimtumo ir profesinės veiklos srityje, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2006/54/EB ir 2010/41/ES[18],

– atsižvelgdamas į 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2024/1712, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2011/36/ES dėl prekybos žmonėmis prevencijos, kovos su ja ir aukų apsaugos[19] (peržiūrėta ES kovos su prekyba žmonėmis direktyva),

– atsižvelgdamas į 2024 m. vasario 6 d. Komisijos pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl kovos su seksualine prievarta prieš vaikus, jų seksualiniu išnaudojimu ir seksualinės prievartos prieš vaikus medžiaga, kuria pakeičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2004/68/TVR (COM(2024)0060),

– atsižvelgdamas į 2020 m. kovo 5 d. Komisijos komunikatą „Lygybės sąjunga. 2020–2025 m. lyčių lygybės strategija“ (COM(2020)0152),

– atsižvelgdamas į 2020 m. lapkričio 25 d. Komisijos ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai bendrą komunikatą „Trečiasis ES lyčių lygybės veiksmų planas. Vykdant ES išorės veiksmus įgyvendinama plataus užmojo lyčių lygybės ir moterų įgalėjimo darbotvarkė“ (JOIN(2020)0017) (šio plano įgyvendinimo laikotarpis buvo pratęstas iki 2027 m.) ir prie jo pridėtą 2020 m. lapkričio 25 d. bendrą tarnybų darbinį dokumentą dėl tikslų ir

---

15 OL L 315, 2022 12 7, p. 44, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2381/oj.
16 OL L 132, 2023 5 17, p. 21, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/970/oj.
17 OL L, 2024/1385, 2024 5 24, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1385/oj.
18 OL L, 2024/1500, 2024 5 29, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1500/oj.
19 OL L, 2024/1712, 2024 6 24, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1712/oj.

rodiklių, kuriais remiantis bus įgyvendinamas Trečiasis ES lyčių lygybės veiksmų planas (2021–2025) (SWD(2020)0284),

– atsižvelgdamas į 2020 m. birželio 24 d. Komisijos komunikatą „2020–2025 m. ES strategija dėl nusikaltimų aukų teisių“ (COM(2020)0258),

– atsižvelgdamas į Europos kovos su vėžiu planą (COM(2021)0044), ES kovos su vėžiu misiją ir Specialiojo kovos su vėžiu komiteto galutinę ataskaitą,

– atsižvelgdamas į 2021 m. kovo 3 d. Komisijos komunikatą „Lygybės sąjunga. 2021–2030 m. neįgaliųjų teisių strategija“ (COM(2021)0101),

– atsižvelgdamas į 2021 m. kovo 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/522, kuriuo nustatoma 2021–2027 m. laikotarpio Sąjungos veiksmų sveikatos srityje programa (programa „ES – sveikatos labui“) ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 282/2014[20],

– atsižvelgdamas į 2022 m. rugsėjo 7 d. Komisijos komunikatą dėl Europos priežiūros strategijos (COM(2022)0440), kuriuo siekiama užtikrinti kokybiškas, įperkamas ir prieinamas priežiūros paslaugas, kad būtų pagerinta tiek priežiūros paslaugų gavėjų, tiek (oficialių ir neoficialių) prižiūrinčiųjų asmenų (dauguma jų yra moterys) padėtis,

– atsižvelgdamas į 2022 m. gruodžio 8 d. Tarybos rekomendaciją dėl galimybės gauti įperkamas, kokybiškas ilgalaikės priežiūros paslaugas[21],

– atsižvelgdamas į 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1689, kuriuo nustatomos suderintos dirbtinio intelekto taisyklės ir iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 300/2008, (ES) Nr. 167/2013, (ES) Nr. 168/2013, (ES) 2018/858, (ES) 2018/1139 ir (ES) 2019/2144 ir direktyvos 2014/90/ES, (ES) 2016/797 ir (ES) 2020/1828 (Dirbtinio intelekto aktas)[22],

– atsižvelgdamas į 2024 m. rugsėjo 25 d. Komisijos komunikatą „2020–2025 m. LGBTIQ asmenų lygybės strategijos įgyvendinimas“ (COM(2024)0420),

– atsižvelgdamas į 2024 m. liepos 18 d. Ursulos von der Leyen politines gaires „Europos pasirinkimas. 2024–2029 m. kadencijos Europos Komisijos politinės gairės“,

---

20 OL L 107, 2021 3 26, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/522/oj.
21 OL C 476, 2022 12 15, p. 1.
22 OL L, 2024/1689, 2024 7 12, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj.

– atsižvelgdamas į 2025 m. kovo 7 d. Komisijos komunikatą „Moterų teisių veiksmų gairės“ (COM(2025)0097),

– atsižvelgdamas į 2025 m. kovo mėn. Komisijos ataskaitą „2025 m. lyčių lygybės ES ataskaita“,

– atsižvelgdamas į 2006 m. birželio 2 d. Tarybos išvadas dėl moterų sveikatos[23],

– atsižvelgdamas į 2021 m. gruodžio 14 d. Teisingumo Teismo (ESTT) sprendimą *V.M.A. / Stolichna obshtina, rayon „Pancharevo“*[24],

– atsižvelgdamas į savo 2013 m. gruodžio 11 d. rezoliuciją dėl neįgalių moterų[25],

– atsižvelgdamas į savo 2018 m. lapkričio 29 d. rezoliuciją dėl neįgalių moterų padėties[26],

– atsižvelgdamas į savo 2019 m. vasario 13 d. rezoliuciją dėl priešiškos reakcijos į moterų teises ir lyčių lygybę ES[27],

– atsižvelgdamas į savo 2019 m. lapkričio 28 d. rezoliuciją dėl ES prisijungimo prie Stambulo konvencijos ir kitų kovos su smurtu dėl lyties priemonių[28],

– atsižvelgdamas į savo 2020 m. sausio 30 d. rezoliuciją dėl vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumo[29],

– atsižvelgdamas į savo 2020 m. spalio 23 d. rezoliuciją dėl lyčių lygybės ES užsienio ir saugumo politikoje[30],

– atsižvelgdamas į savo 2021 m. sausio 21 d. rezoliuciją dėl ES lyčių lygybės strategijos[31],

– atsižvelgdamas į savo 2021 m. sausio 21 d. rezoliuciją dėl lyčių aspektu grindžiamo požiūrio COVID-19 krizės metu ir pokriziniu laikotarpiu[32],

---

23 OL C 146, 2006 6 22, p. 4.
24 2021 m. gruodžio 14 d. Teisingumo Teismo sprendimas *V.M.A. / Stolichna obshtina, rayon „Pancharevo“*, C-490/20, ECLI:EU:C:2021:1008.
25 OL C 468, 2016 12 15, p. 128.
26 OL C 363, 2020 10 28, p. 164.
27 OL C 449, 2020 12 23, p. 102.
28 OL C 232, 2021 6 16, p. 48.
29 OL C 331, 2021 8 17, p. 5.
30 OL C 404, 2021 10 6, p. 202.
31 OL C 456, 2021 11 10, p. 208.
32 OL C 456, 2021 11 10, p. 191.

– atsižvelgdamas į savo 2021 m. sausio 21 d. rezoliuciją „Skaitmeninio lyčių atotrūkio panaikinimas: moterų dalyvavimas skaitmeninėje ekonomikoje“,[33]

– atsižvelgdamas į savo 2021 m. vasario 11 d. rezoliuciją „25 metai po Pekino deklaracijos ir veiksmų platformos priėmimo: su moterų teisėmis susiję ateities uždaviniai Europoje“[34],

– atsižvelgdamas į savo 2021 m. birželio 10 d. rezoliuciją dėl lyčių lygybės skatinimo įgyjant išsilavinimą ir dirbant gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos ir matematikos (STEM) srityse[35],

– atsižvelgdamas į savo 2021 m. birželio 24 d. rezoliuciją dėl lytinės ir reprodukcinės sveikatos bei teisių padėties Europos Sąjungoje, kiek tai susiję su moterų sveikata[36],

– atsižvelgdamas į savo 2021 m. rugsėjo 16 d. rezoliuciją su rekomendacijomis Komisijai dėl smurto lyties pagrindu nustatymo nauja nusikaltimų sritimi, nurodyta SESV 83 straipsnio 1 dalyje[37],

– atsižvelgdamas į savo 2021 m. gruodžio 14 d. rezoliuciją su rekomendacijomis Komisijai „Kova su smurtu dėl lyties: kibernetinis smurtas“[38],

– atsižvelgdamas į savo 2021 m. gruodžio 15 d. rezoliuciją dėl moterų ir vyrų lygybės Europos Sąjungoje 2018–2020 m.[39],

– atsižvelgdamas į savo 2022 m. kovo 10 d. rezoliuciją dėl Trečiojo ES lyčių lygybės veiksmų plano[40],

– atsižvelgdamas į savo 2022 m. gegužės 3 d. rezoliuciją dėl moterų ekonominės nepriklausomybės užtikrinimo skatinant verslumą ir savarankišką darbą[41],

– atsižvelgdamas į savo 2022 m. liepos 5 d. rezoliuciją „Bendri Europos veiksmai priežiūros srityje“[42],

– atsižvelgdamas į savo 2022 m. liepos 5 d. rezoliuciją dėl moterų skurdo Europoje[43],

---

33 OL C 456, 2021 11 10, p. 232.
34 OL C 465, 2021 11 17, p. 160.
35 OL C 67, 2022 2 8, p. 137.
36 OL C 81, 2022 2 18, p. 43.
37 OL C 117, 2022 3 11, p. 88.
38 OL C 251, 2022 6 30, p. 2.
39 OL C 251, 2022 6 30, p. 23.
40 OL C 347, 2022 9 9, p. 150.
41 OL C 465, 2022 12 6, p. 54.
42 OL C 47, 2023 2 7, p. 30.
43 OL C 47, 2023 2 7, p. 2.

– atsižvelgdamas į savo 2023 m. birželio 1 d. rezoliuciją dėl seksualinio priekabiavimo ES ir judėjimo „MeToo“ įvertinimo[44],

– atsižvelgdamas į savo 2023 m. rugsėjo 14 d. rezoliuciją „Prostitucijos reglamentavimas ES: jos tarpvalstybinis poveikis ir poveikis lyčių lygybei ir moterų teisėms“[45],

– atsižvelgdamas į savo 2024 m. balandžio 11 d. rezoliuciją dėl teisės į abortą įtraukimo į ES pagrindinių teisių chartiją[46],

– atsižvelgdamas į savo 2024 m. gruodžio 19 d. rekomendaciją Tarybai dėl ES prioritetų 69-ojoje Jungtinių Tautų Moterų padėties komisijos sesijoje[47],

– atsižvelgdamas į Moterų teisių ir lyčių lygybės komiteto 2025 m. balandžio 9 d. nuomonę dėl pertvarkyto ilgalaikio Sąjungos biudžeto kintančiame pasaulyje,

– atsižvelgdamas į 2024 m. lapkričio 25 d. ES pagrindinių teisių agentūros (FRA), Eurostato ir Europos lyčių lygybės instituto (EIGE) ataskaitą „ES tyrimas dėl smurto dėl lyties: pagrindiniai rezultatai“,

– atsižvelgdamas į EIGE 2024 m. gruodžio 10 d. paskelbtą 2024 m. lyčių lygybės indeksą,

– atsižvelgdamas į 2021 m. lapkričio mėn. Parlamento mokslinių tyrimų paslaugų generalinio direktorato paskelbtą tyrimą „Ilgalaikės priežiūros paslaugas teikiantiems asmenims skirta politika“,

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 55 straipsnį,

– atsižvelgdamas į Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto nuomonę,

– atsižvelgdamas į Moterų teisių ir lyčių lygybės komiteto pranešimą (A10-0210/2025),

A. kadangi teisės į vienodą požiūrį ir nediskriminavimą yra pagrindinės teisės, pripažįstamos Sutartyse[48]ir ES pagrindinių teisių chartijoje, ir kadangi jos labai svarbios vykstant tolesnei ES raidai; kadangi ES

---

44 OL C, C/2023/1224, 2023 12 21, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/1224/oj.

45 OL C, C/2024/1767, 2024 3 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/1767/oj.

46 OL C, C/2025/1279, 2025 3 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/1279/oj.

47 OL C, C/2025/1971, 2025 4 11, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/1971/oj.

48 ES sutarties 2 straipsnis ir 3 straipsnio 3 dalis, SESV 8, 10, 19 ir 157 straipsniai ir ES pagrindinių teisių chartijos 21 ir 23 straipsniai.

tenka pagrindinis vaidmuo šalinant nelygybę ir diegiant lygybę, kaip nustatyta SESV[49];

B. kadangi lyčių lygybė yra viena iš pagrindinių ES vertybių, viena iš pagrindinių teisių ir pagrindinis Europos socialinių teisių ramsčio principas, taip pat esminė pažangos sąlyga, pagal kurią reikalaujama skatinti lygias galimybes ir rezultatus nuo pat ankstyvųjų švietimo etapų ir šalinti lyčių stereotipus nuo pat vaikystės; kadangi Parlamentas palankiai vertina į deklaraciją, pridėtą prie 2025 m. kovo 7 d. Komisijos komunikato „Moterų teisių veiksmų gairės“, įtrauktus principus kaip būtiniausius standartus, pabrėždamas, kad reikia didesnių užmojų;

C. kadangi pagal 2024 m. ES lyčių lygybės indeksą valstybės narės vidutiniškai surinko 71,0 balo iš 100 galimų, t. y. vos 0,8 balo daugiau nei pagal ankstesnių metų indeksą; kadangi pastebima stiprėjanti priešiška reakcija, nukreipta prieš pažangą lyčių lygybės ir moterų teisių srityje, ir bandoma atkurti atgyvenusius lyčių vaidmenis kaip normą, kvestionuojami pasiekimai lyčių lygybės srityje ir blokuojama tolesnė pažanga; kadangi įvairūs suinteresuotieji subjektai, įskaitant JT Generalinę Asamblėją, atkreipė dėmesį į aktyvų pasipriešinimą pasiekimams ir pažangai lyčių lygybės srityje ir didėjantį pasipriešinimą moterų teisėms; kadangi judėjimai, nukreipti prieš lytį ir teises, kasdien kelia grėsmę pagrindinėms moterų ir mergaičių teisėms ir lyčių lygybei ir kadangi pasaulinė priešiška reakcija į moteris ir moterų teises jaučiama ir globaliuosiuose Pietuose, nes paramos vystymuisi mažinimas labiausiai paveikia moteris besivystančiose vietovėse, o visuotinio nutildymo taisyklė yra nukreipta būtent prieš moterų teisių organizacijas; kadangi esama akivaizdžios ir neatidėliotinos būtinybės dar kartą patvirtinti, apsaugoti ir plėtoti lyčių lygybę ir moterų ir mergaičių žmogaus teises[50];

D. kadangi judėjimai, kuriais priešinamasi lyčių lygybės politikai, šeimos formų įvairovei, tos pačios lyties asmenų santuokoms, lytinei ir reprodukcinei sveikatai bei teisėms ir lyčių aspekto integravimui, mėgina daryti įtaką šalių ir ES politikos formavimui; kadangi kraštutinės dešiniosios partijos ir antidemokratinės, fašistinės

---

49 „Visuose savo veiksmuose Sąjunga siekia pašalinti moterų ir vyrų nelygybės apraiškas ir diegti jų lygybę“ (Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 8 straipsnis).

50 JT Generalinė Asamblėja, „Escalating backlash against gender equality and urgency of reaffirming substantive equality and the human rights of women and girls: Report of the Working Group on discrimination against women and girls“ („Priešiškų reakcijų į lyčių lygybę eskalavimas ir neatidėliotina būtinybė dar kartą patvirtinti realią moterų bei mergaičių lygybę ir jų žmogaus teises. JT darbo grupės moterų ir mergaičių diskriminacijos klausimais ataskaita“), 2024 m. gegužės 15 d., https://documents.un.org/doc/undoc/gen/g24/073/47/pdf/g2407347.pdf.

ideologijos, kurios sulaukia vis didesnės sėkmės ir populiarumo, siekia pakenkti pripažintoms teisėms, stabdyti teisėkūros pažangą ir silpninti institucinius mechanizmus, skirtus moterims, mergaitėms ir labiausiai marginalizuotiems žmonėms mūsų visuomenėje apsaugoti; kadangi jos kelia grėsmę ES ir jos valstybių narių laimėjimams, susijusiems su moterų teisėmis ir lyčių lygybe, taip pat teisine valstybe ir pagrindinėmis teisėmis apskritai, be kita ko, vykdant koordinuotas dezinformacijos kampanijas; kadangi mechanizmai, kuriais šie judėjimai yra organizuojami, renka lėšas, mobilizuojasi ir daro įtaką tarpvalstybiniu mastu, iš esmės nėra ištirti, tačiau 2021 m. ataskaitoje[51] atkreiptas dėmesys į tarptautinį tinklą, priimantį strateginius finansinius sprendimus tarptautiniu mastu; kadangi nerimą keliantis vadinamosios manosferos iškilimas pastebimas pasaulio mastu, socialinės žiniasklaidos nuomonės formuotojams vyrams internete skleidžiant melagingą naratyvą, kad feminizmas ir lyčių lygybė kenkia vyrų teisėms, vartojant kraštutinę retoriką, normalizuojant smurtą prieš moteris ir mergaites, taip pat stiprėjant sąsajoms su radikalėjimu ir ekstremistine ideologija[52]; kadangi Komisija, kaip Sutarčių sergėtoja, taip pat turėtų pirmauti dedant pastangas apsaugoti moterų teises ir lyčių lygybę, nes minėtieji pokyčiai kelia tiesioginę grėsmę žmogaus orumo, laisvės, demokratijos, lygybės ir teisinės valstybės vertybėms, įtvirtintoms ES sutarties 2 straipsnyje; kadangi tam tikri Komisijos pasiūlymai, kuriais siekiama supaprastinti reglamentavimą, pvz., pradinis programos „Europos horizontas“ 2025 m. darbo programos projektas, gali trukdyti užtikrinti lyčių lygybę, kaip buvo ir paskelbto plano atsiimti pasiūlymą dėl horizontaliosios kovos su diskriminacija direktyvos atveju; kadangi lyčių lygybė yra būtina konkurencingumo stiprinimo ir tvaraus augimo sąlyga;

E. kadangi smurtas dėl lyties yra sisteminė problema ir vis dar yra plačiai visame pasaulyje, įskaitant ES, paplitęs endeminis reiškinys, kuris turi sunkių pasekmių tiek nuo smurto nukentėjusiems ir jį patyrusiems asmenims, įskaitant moteris ir mergaites, tiek visai visuomenei, nes jis stiprina sisteminę lyčių nelygybę ir įtvirtina žalingas lyčių stereotipais grindžiamas struktūras; kadangi 2024 m. priimta Direktyva dėl kovos su smurtu prieš moteris ir smurtu šeimoje buvo svarbus žingsnis siekiant panaikinti smurtą dėl lyties ir kadangi dabar bus labai svarbu užtikrinti, kad valstybės narės ją visapusiškai ir laiku įgyvendintų, kartu pripažįstant, kad turime

---

51 Europos parlamentinis forumas lytinių ir reprodukcinių teisių klausimais, „Tip of the Iceberg – Religious Extremist Funders against Human Rights for Sexuality and Reproductive Health in Europe“ („Ledkalnio viršūnė: religiniai ekstremistai – prieš teises, susijusias su seksualumu ir reprodukcine sveikata, nukreipto judėjimo finansuotojai Europoje“), 2021 m., https://www.epfweb.org/node/837.

52 JT Moterys, „What is the Manosphere and why should we care?“ („Kas yra manosfera ir kodėl tai turėtų mums rūpėti?“), 2025 m., https://www.unwomen.org/en/articles/explainer/what-is-the-manosphere-and-why-should-we-care.

toliau plėtoti greitą, novatorišką ir veiksmingą atsaką, be kita ko, naudodami skaitmenines priemones ir dirbtinio intelekto technologijas; kadangi maždaug trečdalis moterų Europos Sąjungoje, patyrusių seksualinį priekabiavimą, susidūrė su juo darbe[53], o tai turėjo pražūtingų pasekmių nukentėjusiosioms; kadangi tai rodo, kad svarbu nustatyti konkrečias teisėkūros priemones kovai su smurtu dėl lyties darbo vietoje, įskaitant paramą nukentėjusiems asmenims, taip pat griežtas prevencijos priemones; kadangi Stambulo konvenciją pasirašė visos valstybės narės, tačiau penkios iki šiol jos neratifikavo; kadangi ES 2023 m. prisijungė prie Konvencijos, kiek tai susiję su jos išimtinei kompetencijai priklausančiomis sritimis;

F. kadangi prekyba žmonėmis yra vienas iš akivaizdžiausių pagrindinių žmogaus teisių ir žmogaus orumo pažeidimų, kadangi tai yra vis didėjanti organizuoto nusikalstamumo atšaka ir prekybos žmonėmis aukomis dažniausiai tampa moterys, nepilnamečiai ir vaikai, ypač seksualinio išnaudojimo tikslais, dažnai taikantis į pažeidžiamas moteris, priviliojant jas melagingais pažadais, o tada prievarta jas seksualiai išnaudojant ir verčiant gyventi nežmoniškomis sąlygomis; kadangi prekyba žmonėmis yra šiuolaikinės vergovės forma; kadangi reikia veiksmingai kovoti su paklausa, kuri skatina visų formų išnaudojimą, susijusį su prekyba žmonėmis; kadangi prekyba žmonėmis ir seksualinis išnaudojimas yra glaudžiai susiję;

G. kadangi požiūris į prostituciją valstybėse narėse skiriasi – nuo prostitucija besiverčiančių ar ja besinaudojančių asmenų kriminalizavimo iki prostitucijos legalizavimo; kadangi prostitucija užsiimančios moterys susiduria su didesniais žmogaus teisių pažeidimais, smurtu ir išnaudojimu nei vidutiniškai kitos moterys, įskaitant didelį smurto dėl lyties, psichologinio, fizinio ir seksualinio smurto lygį; kadangi asmenys pradeda užsiimti ir toliau užsiima prostitucija dėl įvairių veiksnių, įskaitant skurdą, kurį lemia socialinė neteisybė ir atskirtis, nelygybė, ribotos užimtumo galimybės ir sąveikinė diskriminacija; kadangi turėtų būti įgyvendinama politika, kuria būtų remiami asmenys, norintys pasitraukti iš prostitucijos;

H. kadangi pagal tarptautinę ir Europos žmogaus teisių teisę, pvz., Tarptautinį pilietinių ir politinių teisių paktą ir Tarptautinį ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių paktą, Konvenciją dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims ir Europos žmogaus teisių konvenciją, lytinės ir reprodukcinės teisės saugomos kaip žmogaus teisės ir yra esminis visapusiškos sveikatos priežiūros teikimo aspektas; kadangi savo 2024 m. balandžio 11 d. rezoliucijoje Parlamentas paragino įtraukti lytinę ir reprodukcinę sveikatą bei teises, įskaitant teisę į abortą, į ES pagrindinių teisių chartiją;

---

53 Eurostato tyrimas dėl smurto dėl lyties, 2024 m.

kadangi lytinė ir reprodukcinė sveikata bei teisės[54] yra labai svarbios asmenų gerovei ir įgalėjimui, jos apima prieigą prie paslaugų ir informacijos, susijusių su kontracepcija, saugią ir teisėtą abortų priežiūrą, galimybę gauti moksliškai pagrįstą ir tikslią informaciją, nevaisingumo gydymo paslaugas, visapusišką ir amžių atitinkantį lytiškumo ir santykių ugdymą, taip pat kokybišką akušerinę ir ginekologinę priežiūrą; kadangi, nepaisant tam tikros pažangos, kai kuriose valstybėse narėse šios paslaugos ir ši informacija dažnai praktiškai neprieinamos ir tai tradiciškai laikoma moterų problema, o tai kenkia pažangai ir įtvirtina lyčių nelygybę; kadangi aktyvus vyrų dalyvavimas lytinės ir reprodukcinės sveikatos bei teisių srityje gali padėti kovoti su žalingomis lyčių normomis, skatinti bendrą atsakomybę už šeimos planavimą ir remti moterų teises bei gerovę;

I. kadangi sveikatos teisės, ypač lytinės ir reprodukcinės sveikatos teisės, yra pagrindinės teisės ir kadangi jos turėtų būti sustiprintos, jų negalima jokiu būdu apriboti ar panaikinti; kadangi lytinės ir reprodukcinės sveikatos ir teisių pažeidimai, įskaitant atsisakymą teikti saugias ir teisėtas aborto paslaugas ir visų formų akušerinį ir ginekologinį smurtą, yra smurtas dėl lyties ir pažeidžia pagrindines žmogaus teises, tačiau daugiau nei 20 mln. moterų ES vis dar neturi galimybės pasidaryti saugų ir legalų abortą ir naudotis kitomis lytinės ir reprodukcinės sveikatos priežiūros paslaugomis ir teisėmis; kadangi kai kuriose valstybėse narėse vis dar galioja labai ribojantys įstatymai, draudžiantys abortus, išskyrus griežtai apibrėžtus atvejus, arba yra praktinių kliūčių, trukdančių juos atlikti, todėl moterims tenka daryti nelegalius abortus, keliauti į kitas šalis arba prieš savo valią išnešioti kūdikį, o tai yra žmogaus teisių pažeidimas ir smurto dėl lyties forma, daranti poveikį moterų ir mergaičių teisei gyventi savo gyvenimą, jų fizinei ir psichinei neliečiamybei ir saugumui, lygybei, nediskriminavimui ir jų sveikatai, joms daromas nepagrįstas ekonominis ir psichologinis spaudimas; kadangi Europos piliečių iniciatyva „Mano balsas, mano pasirinkimas“, kurią pasirašė daugiau nei 1 mln. žmonių, ragina ES užtikrinti galimybę visiems atlikti saugų ir legalų abortą ir kartu laikytis Sutartyse numatyto kompetencijos pasidalijimo, be to, prašoma, kad ES priimtų teisės aktus, kuriais būtų sukurtas finansinis mechanizmas, padedantis valstybėms narėms, kurios savanoriškai prisijungia prie šios politikos, teikti saugaus nėštumo nutraukimo priežiūros paslaugas visiems, kurie neturi galimybės jomis naudotis; kadangi atlikus naujus akušerinio smurto tyrimus nustatyta, kad nuo 21 proc. iki 81 proc. apklaustų gimdžiusių moterų patyrė vienos ar kelių formų akušerinį smurtą, o išvados rodo, kad informacija pagrįsto sutikimo nebuvimas, priežiūra negavus sutikimo, žodinis ir fizinis smurtas bei komunikacijos stoka

---

54 Pagal Guttmacher-Lancet komisijos pateiktą apibrėžtį, „Accelerate Progress: Sexual and Reproductive Health and Rights for All – Executive Summary“ („Spartinti pažangą. Lytinė ir reprodukcinė sveikata ir teisės visiems. Santrauka“), https://www.guttmacher.org/guttmacher-lancet-commission/accelerate-progress-executive-summary.

yra nuolatinės problemos valstybėse narėse[55]; kadangi Pasaulio sveikatos organizacija (PSO) teigia, kad kokybiška akušerinė priežiūra yra labai svarbi siekiant pagerinti motinų ir naujagimių sveikatą, mažinti intervencijų skaičių ir gerinti moterų patirtį gimdant[56];

J. kadangi ES 31 proc. 18–74 metų amžiaus moterų patyrė fizinį (įskaitant grasinimus) ar seksualinį smurtą būdamos suaugusios ir 20 proc. moterų patyrė ne partnerio fizinį (įskaitant grasinimus) ar seksualinį smurtą, kaip rodo naujausias ES masto tyrimas[57], o oficialiose 17 valstybių narių ataskaitose nurodoma, kad 2022 m. 788 moterys buvo nužudytos savo intymaus partnerio arba šeimos nario[58]; kadangi duomenys rodo, kad 57 proc. smurto dėl lyties aukų smurtas sukėlė pasekmių sveikatai – pradedant fiziniais sužalojimais ir baigiant ilgalaikėmis psichologinėmis traumomis[59], o 31 proc. smurto dėl lyties aukų niekada niekam neatskleidė savo patirties; kadangi ES paramos smurto dėl lyties aukoms sistemos vis dar nepakankamos ir tyrimai rodo, kad tik septyniose valstybėse narėse yra pakankamai moterų konsultavimo centrų, o esamų prieglaudų skaičius yra gerokai mažesnės už rekomenduojamą Stambulo

---

55 Quattrocchi, P., „Obstetric violence in the European Union“ („Akušerinis smurtas Europos Sąjungoje“), Europos Komisija, 2024 m., https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/74238fad-0b63-11ef-a251-01aa75ed71a1/language-en.

56 PSO, Midwifery education and care (akušerių mokymas ir akušerinė priežiūra), https://www.who.int/teams/maternal-newborn-child-adolescent-health-and-ageing/maternal-health/midwifery.

57 Eurostato tyrimas, 2024 m. lapkričio 25 d., „Every third woman in the EU experienced gender-based violence“ („Kas trečia moteris ES yra patyrusi smurtą dėl lyties“): https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20241125-3.

58 Europos lyčių lygybės institutas „*Gender Equality Index 2024: Tackling violence against women, tackling gender inequalities*“ („2024 m. lyčių lygybės indeksas. Kova su smurtu prieš moteris, kova su lyčių nelygybe“), 2025 m., https://eige.europa.eu/publications-resources/publications/gender-equality-index-2024-tackling-violence-against-women-tackling-gender-inequalities?language_content_entity=en.

59 Europos lyčių lygybės institutas „*Gender Equality Index 2024: Tackling violence against women, tackling gender inequalities*“ („2024 m. lyčių lygybės indeksas. Kova su smurtu prieš moteris, kova su lyčių nelygybe“), 2025 m., https://eige.europa.eu/publications-resources/publications/gender-equality-index-2024-tackling-violence-against-women-tackling-gender-inequalities?language_content_entity=en.

konvencijoje[60]; kadangi visose valstybėse narėse atlikti kiti tyrimai parodė, kad smurtas dėl lyties viešosiose erdvėse ir kolektyvinio transporto srityje yra itin opi problema, o saugumo priemonės ir parama aukoms išlieka nepakankamos;

K. kadangi 2019–2022 m. padaugėjo užregistruotų nusikaltimų, susijusių su seksualine prievarta ir iššaginimu, ir iš duomenų matyti, kad 2022 m. ES 25 proc. padaugėjo užregistruotų seksualinės prievartos prieš moteris atvejų, o užregistruotų iššaginimo atvejų, palyginti su 2019 m., padaugėjo 40 proc.[61]; kadangi, FRA duomenimis, iki 55 proc. moterų Europos Sąjungoje yra patyrusios seksualinį priekabiavimą viešajame transporte ir yra daugybė pranešimų apie seksualinius išpuolius naudojantis įvairių rūšių transportu, pvz., išpuolius, vykdomus pavėžėjimo platformų ir taksi vairuotojų; kadangi visi šie duomenys rodo, kad moterys nėra saugios namuose, darbe ar jokioje viešojoje erdvėje, todėl būtina skubiai imtis veiksmų; kadangi vienodų, palyginamų ir pagal lytį suskirstytų duomenų, kokius teikia EIGE, rinkimas yra labai svarbus kuriant visapusišką lyčių lygybės politiką; kadangi Direktyvoje dėl kovos su smurtu prieš moteris ir smurtu artimoje aplinkoje nepateikta suderinta iššaginimo veikos apibrėžtis, pagrįsta sutikimo nebuvimo požymiu; kadangi siekiant parengti teisės aktą, kuriame būtų pateikta tokia apibrėžtis, svarbu išplėsti SESV 83 straipsnio 1 dalyje numatytų nusikaltimų sričių sąrašą, įtraukiant į jį smurtą dėl lyties, nes šis nusikaltimas atitinka tame straipsnyje nurodytus kriterijus;

L. kadangi kibernetinis smurtas prieš moteris dėl lyties apima įvairių formų smurtą dėl lyties arba smurto dėl lyties ir dėl kitų veiksnių derinį ir yra vykdomas naudojant informacines ir ryšių technologijas (IRT) ir pasitelkiant dirbtinio intelekto plėtrą; kadangi tam tikrų formų kibernetinis smurtas, pvz., moterų ir mergaičių nutildymas, cenzūravimas ir atstūmimas, daro neproporcingą poveikį moterims ir mergaitėms, yra sunkesnių formų ir jo pasekmės yra asmeniškos ir skaudžios, be to, dėl jo didesniu mastu ribojamos moterų ir mergaičių galimybės veikti ir tai gali lemti, kad jos vengs viešosios erdvės; kadangi didėjantis ir plintantis kibernetinis smurtas ES kasdien daro poveikį moterims ir, FRA duomenimis, moterys tebėra pagrindinis tam tikrų formų kibernetinio smurto – pvz., neapykantos

---

60 Europos lyčių lygybės institutas, „*Introducing the latest Gender Equality Index thematic focus: vital reminder to end violence against women*“ („Naujausio lyčių lygybės indekso teminės srities leidinio pristatymas. Gyvybiškai svarbus priminimas nutraukti smurtą prieš moteris“), 2025 m., https://eige.europa.eu/newsroom/news/introducing-latest-gender-equality-index-thematic-focus-vital-reminder-end-violence-against-women?language_content_entity=en.

61 EIGE (2025 m.), „*Impact driver: marking milestones and opportunities for gender equality in the EU*“ („Poveikio veiksnys: lyčių lygybės ES orientyrai ir galimybės“), Europos Sąjungos leidinių biuras, Liuksemburgas.

nusikaltimų, neapykantą kurstančių kalbų internete[62] ir su lytimi susijusios dezinformacijos – taikinys, be to, moterys politikės, žurnalistės, tinklaraštininkės, menininkės, aktyvistės, žmogaus teisių gynėjos ir kitos viešajame gyvenime dalyvaujančios moterys, taip pat LGBTIQ+ asmenys internete susiduria su didesniu smurtu ir prievarta[63], o tai daro didelį poveikį moterų dalyvavimui viešajame gyvenime bei atstovavimui joms ir kelia grėsmę demokratijai; kadangi seksualinė prievarta prieš vaikus ir jų išnaudojimas turi stiprų lyčių aspektą, kuris internete daro neproporcingą poveikį mergaitėms, todėl tai galima laikyti smurto dėl lyties forma;

M. kadangi visi ES gyventojai turi teisę į kuo geresnę fizinę ir psichinę sveikatą ir paramos paslaugas, teisę į savalaikę, įperkamą ir kokybišką prieigą prie profilaktinių ir diagnostinių sveikatos priežiūros paslaugų ir teisę į gydymą, įskaitant lytinės ir reprodukcinės sveikatos priežiūrą bei teises; kadangi ES yra įsipareigojusi, vykdant visą Sąjungos politiką ir veiklą[64], užtikrinti aukštas žmonių sveikatos apsaugos lygį, nediskriminuojant dėl lyties, seksualinės orientacijos, lytinės tapatybės, lyties raiškos, lytinių požymių ar bet kokio kito pagrindo;

N. kadangi LGBTIQ+ asmenys visoje Europoje vis dar susiduria su diskriminacija naudodamiesi sveikatos priežiūros paslaugomis, ir 16 proc. respondentų nurodė, kad jie jautėsi diskriminuojami sveikatos priežiūros ar socialinių paslaugų darbuotojų dėl savo tapatybės, o translyčiai asmenys praneša apie ypač didelę sveikatos priežiūros darbuotojų demonstruojamą fobiją translyčių asmenų atžvilgiu ir nepagarbų elgesį su šiais asmenimis; kadangi kiekvienas asmuo turi teisę į kūno autonomiją ir neliečiamybę ir niekam neturėtų būti taikoma tokia praktika kaip, pvz., priverstinė sterilizacija ar priverstinis gydymas medicininėmis priemonėmis, nes tokios praktikos pažeidžia žmogaus teisių standartus; kadangi moterys, ypač moterys su negalia, kaimo vietovėse gyvenančios moterys, moterys migrantės[65] ir kitos moterys, patiriančios sąveikinę diskriminaciją ir esančios pažeidžiamoje padėtyje, susiduria su

---

62 EIGE, „*Combating Cyber Violence against Women and Girls: Developing an EU measurement framework*“ („Kova su kibernetiniu smurtu prieš moteris ir mergaites. ES vertinimo sistemos kūrimas“), 2025 m., https://eige.europa.eu/publications-resources/publications/combating-cyber-violence-against-women-and-girls-developing-eu-measurement-framework.

63 Parlamentinių tyrimų paslaugų generalinis direktoratas, „*Cyberviolence against women in the EU*“ („Kibernetinis smurtas prieš moteris ES“), Europos Parlamentas, 2024 m., https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_BRI(2024)767146.

64 ES pagrindinių teisių chartijos 35 straipsnis.

65 EIGE (2025 m.), „*Impact driver: marking milestones and opportunities for gender equality in the EU*“ („Poveikio veiksnys: lyčių lygybės ES orientyrai ir galimybės“), Europos Sąjungos leidinių biuras, Liuksemburgas.

daugybe problemų, kurios neigiamai veikia jų gerovę, įskaitant pavėluotą diagnozavimą, šališkumą skausmo atžvilgiu, tyrimų skirtumus ir ribotą prieigą, kliūtis bei sunkumus, susijusius su jų galimybėmis naudotis esminėmis paslaugomis; kadangi vyrai rečiau kreipiasi į gydytoją, nes jie paprastai mažiau pastebi ligos simptomus arba yra linkę juos sumenkinti ir dažnai nepraneša apie ligos požymius[66]; kadangi valstybės narės, kurios yra JT konvencijos dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims šalys, privalo laikytis joje nustatytų pareigų, įskaitant galimybės naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis užtikrinimą; kadangi norint apsaugoti visuomenės sveikatą, skatinti socialinę įtrauktį ir mažinti nelygybę būtina užtikrinti vienodas galimybes naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis; kadangi skubiai reikia imtis veiksmų, kad būtų išsamiau ištirti ir panaikinti nuolatiniai skirtumai, susiję su lyčių sveikata;

O. kadangi moterys dažniau nei vyrai susiduria su psichikos sveikatos sutrikimais, pvz., depresija, nerimu ir vienišumu senatvėje, kurie gali prisidėti prie psichikos sveikatos problemų; kadangi, pvz., 2019 m. duomenimis Europos Sąjungoje lėtine depresija 15 metų ir vyresnių asmenų grupėje sirgo didesnė dalis moterų (8,7 proc.) nei vyrų (5,5 proc.)[67]; kadangi keturi iš penkių žmonių, kuriems diagnozuojama autoimuninė liga, yra moterys; kadangi širdies ir kraujagyslių ligos išlieka pagrindine mirties priežastimi visame pasaulyje, o moterų mirtingumo rodikliai yra didesni ir jų mirtys po ūmių įvykių dažnesnės – 37 proc. visų moterų mirčių, palyginti su 31 proc. vyrų mirčių; kadangi moterims nuolat nepakankamai diagnozuojamos širdies ir kraujagyslių ligos, jos nepakankamai gydomos ir joms nepakankamai atstovaujama vykdant klinikinius tyrimus, o tai lemia dar didesnę ir gilesnę nelygybę visuomenės sveikatos srityje;

P. kadangi moterys, atsižvelgiant į visą jų įvairovę, nuolat atsiduria nepalankioje padėtyje dėl struktūrinių ir kultūrinių veiksnių ir įvairūs iššūkiai daro joms neproporcingai didelį poveikį, pvz., kalbant apie pragyvenimo išlaidų krizės padarinius, nes moterys paprastai priklauso skurdžiausių gyventojų daliai, t. y. jos sudaro 70 proc. iš 1,3 mlrd. skurde gyvenančių žmonių, arba kalbant apie griežto taupymo politiką, kuri neproporcingai paveikė moteris, ypač susidūrusias su rasizacija ir gaunančias mažas pajamas; kadangi visoje ES didėja skurdas ir daugiausia moterys gauna mažesnį nei pragyvenimo lygis darbo užmokestį, todėl daugelis jų negali pasirūpinti savimi ir savo šeimomis, ypač translyčių moterų atveju, nes jų nedarbo tikimybė yra beveik tris kartus didesnė; kadangi beveik kas trečia ne ES gimusi moteris dirba mažų garantijų darbą

---

66 EIGE, „*Health*“ („Sveikata“), 2017 m., https://eige.europa.eu/gender-mainstreaming/policy-areas/health?language_content_entity=en.

67 Parlamentinių tyrimų paslaugų generalinis direktoratas, „*Mental health in the EU*“ („Psichikos sveikata ES“), 2023 m., https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2023/751416/EPRS_BRI(2023)751416_EN.pdf.

ES; kadangi skurdas gresia 18 proc. migrančių moterų; kadangi daugumoje ES šalių ilgalaikiai leidimai gyventi ir dirbti dažnai yra prieinamesni tiems, kurie laikomi aukštos kvalifikacijos darbuotojais ir kurių darbas yra gerai apmokamas, o tiems, kurie priskiriami vidutinės ir žemos kvalifikacijos darbo sektoriams, gali kilti išnaudojimo ir mažų garantijų darbo rizika menkiau vertinamuose sektoriuose; kadangi dėl unikalių iššūkių tam tikruose sektoriuose moterys nuo pradžių atsiduria nepalankioje padėtyje, pvz., moterys ūkininkės susiduria su tokiomis kliūtimis dėl lyties, kaip nepakankamos galimybės gauti žemės, sunkumai finansuojant žemės ūkio srities mokymą ir švietimą bei vienodo požiūrio trūkumas; kadangi skurdas ir socialinė atskirtis turi struktūrinių priežasčių, kurias reikia panaikinti, visų pirma įgyvendinant užimtumo, būsto, judumo ir galimybės naudotis viešosiomis paslaugomis politiką;

Q. kadangi visoje ES vis dar išlieka darbo rinkos skirtumų bei moterų ir vyrų užimtumo skirtumų įvairiuose sektoriuose ir regionuose, įskaitant atokiausius regionus, kadangi nesudaromos sąžiningos darbo sąlygos bei nepakankamai užtikrinamas moterų darbuotojų saugumas, o esamą vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumą didele dalimi lemia tai, kad sistemingai nepakankamai vertinamas darbas, atliekamas sektoriuose, kuriuose daugiausia dirba moterys ir kuriuose dalyvauja tik apie 20 proc. vyrų, pvz., priežiūros, švietimo, sveikatos ir socialinės paramos srityse; kadangi dėl to siekiant panaikinti vyrų ir moterų darbo užmokesčio atotrūkį reikia spręsti klausimą dėl vienodo užmokesčio už vienodą ar vienodos vertės darbą; kadangi švietimas, ypač aukštasis išsilavinimas, mokymas ir socialinė apsauga, yra labai svarbūs siekiant užtikrinti lyčių lygybę, visų pirma kalbant apie vyresnes nei 55 metų moteris ir kaimo, atokiose ar mažai gyventojų turinčiose vietovėse gyvenančias moteris, kurios susiduria su specifinėmis ir sudėtingomis kliūtimis; kadangi švietimas taip pat yra labai svarbus, kad visi galėtų prisitaikyti prie darbo rinkos pokyčių ir turėtų galimybę gauti kokybišką darbą;

R. kadangi 2023 m. vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumas Europos Sąjungoje siekė 13 proc.[68], o 2025 m. duomenimis moterų vidutinis valandinis atlyginimas ES yra 15 proc. mažesnis nei vyrų; kadangi padėtis yra prastesnė kai kuriuose regionuose, pvz., kaimo vietovėse, ir tam tikruose sektoriuose, pvz., sveikatos priežiūros sektoriuje, kuriame atotrūkis siekia 24 proc.[69], o tai lemia didelius pensijų išmokų skirtumus ir prisideda prie pajamų skirtumo

---

68 EIGE (2025 m.), *„Impact driver: marking milestones and opportunities for gender equality in the EU“* („Poveikio veiksnys: lyčių lygybės ES orientyrai ir galimybės“), Europos Sąjungos leidinių biuras, Liuksemburgas.

69 PSO, *„The gender pay gap in the health and care sector a global analysis in the time of COVID-19“* („Vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumas sveikatos ir priežiūros sektoriuje. Pasaulinė padėties COVID-19 laikotarpiu analizė“), 2022 m., https://www.who.int/publications/i/item/9789240052895.

senatvėje, todėl moterys ES gauna vidutiniškai 26,1 proc. mažesnes pensijų pajamas; kadangi neužtikrinama teisė į vienodą užmokestį už vienodą arba vienodos vertės darbą ir reikia kovoti su pagrindine šios diskriminacijos priežastimi, taikant priemones, skirtas geriau apibrėžti ir palyginti darbo vertę, apsaugant ir stiprinant darbo teises arba, kai aktualu, stiprinant kolektyvines derybas; kadangi įtraukios ekonomikos kūrimas ir lyčių skirtumų mažinimas galėtų padėti iki 2050 m. gerokai padidinti Sąjungos BVP vienam gyventojui – nuo 6,1 iki 9,6 proc.[70];

S. kadangi moterims ir mergaitėms vis dar nepakankamai atstovaujama švietimo ir užimtumo srityje, ypač gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos ir matematikos (STEM), skaitmeninėje ir dirbtinio intelekto srityse, nes tik viena iš šešių IRT specialistų ir viena iš trijų STEM absolventų yra moterys[71]; kadangi vyrai sudaro daugiau kaip 80 proc. STEM ir IRT sektoriaus specialistų[72], o moterims tenka tik 41 proc. mokslo ir inžinerijos sričių darbo vietų Sąjungoje; kadangi, nors IRT ir STEM studijas baigusių jaunų moterų skaičius didėja, lyčių užimtumo skirtumas bei darbo užmokesčio skirtumas tebėra didelis, ypač kalbant apie startuolius; kadangi 2018 m. moterys sudarė tik 22 proc. pasaulio dirbtinio intelekto specialistų, o tai sudaro sąlygas dar labiau įsigalėti ir įsitvirtinti stereotipams bei šališkumui[73]; kadangi šis atotrūkis reiškia ne tik neišnaudotas ES technologinės pažangos, ekonomikos augimo, inovacijų diegimo ir atsparumo didinimo galimybes, bet ir trukdo moterims dalyvauti ir siekti karjeros būsimose darbo rinkose; kadangi dėl didėjančios STEM įgūdžių paklausos skaitmeninių, švarių ir žiedinių technologijų sektoriuose, orlaivių ir erdvėlaivių pramonės, gynybos sektoriuje ir tradicinėse pramonės šakose reikia stiprinti kvalifikuotų moterų galimybes; kadangi ES susiduria su daugybe iššūkių, kurie daro poveikį jos konkurencingumui, ir tai rodo, kad reikia didinti visiems įtraukią ekonominę veiklą; kadangi galimybė moterims, atsižvelgiant į visą jų įvairovę, dirbti visuose sektoriuose, įskaitant IRT ir finansų sektorius, yra labai svarbi siekiant užtikrinti Europos ekonomikos konkurencingumą; kadangi lyčių lygybė yra ekonomikos augimo, inovacijų ir socialinės sanglaudos varomoji jėga;

T. kadangi besiformuojančios skaitmeninės technologijos, įskaitant dirbtinį intelektą ir dirbtinio intelekto generuojamas aferas, taip pat sintetinių vaizdo klastočių arba apnuoginimo priemonių kūrimą ir

---

70 EIGE, „*Economic Benefits of Gender Equality in the European Union Overall economic impacts of gender equality*“, https://eige.europa.eu/sites/default/files/documents/economic_benefits_of_gender_equality_in_the_european_union._overall_economic_impacts_of_gender_equality.pdf.

71 EIGE, „*Study and work in the EU: set apart by gender*“ („Mokymosi ir darbo galimybės ES pagal lytį“), 2018 m.

72 Europos Komisija, „2025 m. lyčių lygybės ES ataskaita“, 2025 m.

73 2021 m. kovo 9 d. Komisijos komunikatą „2030 m. skaitmeninės politikos kelrodis: Europos skaitmeninio dešimtmečio kelias“ (COM(2021)0118).

platinimą bei patyčias kibernetinėje erdvėje, tampa vis labiau paplitusios ir yra veiksnys, keliantis riziką lyčių lygybei, ir kadangi jos galėtų įtvirtinti bei sustiprinti esamus lyčių nelygybės, diskriminacijos ir smurto prieš moteris ir mergaites modelius; kadangi šališkumas lyčių atžvilgiu įtvirtintas technologijose, įskaitant dirbtinio intelekto sistemas, o esami dominuojančių interneto platformų verslo modeliai, grindžiami mikroorientuota reklama, prisideda prie neapykantos kalbos ir įvairių formų kibernetinio smurto skleidimo ir stiprinimo; kadangi socialinės medijos kanalai ir vis didesnę priklausomybę sukeliantys jų algoritmai kelia pavojų jaunų mergaičių ir moterų psichikos gerovei, ir ši problema turi būti sprendžiama taikant lyčių aspektu grindžiamą požiūrį; kadangi šios technologijos, jei jos bus kuriamos laikantis etikos principų ir atsižvelgiant į lyčių aspektą bei tinkamai naudojamos, gali suteikti galimybių moterims ir mergaitėms;

U. kadangi teikiant naujienas žiniasklaidoje dažnai neatsižvelgiama į lyčių aspektą ir nekvestionuojami lyčių stereotipai; kadangi žiniasklaidos sektoriaus profesijomis užsiima nepakankamai moterų visais valdymo struktūros lygmenimis, be kita ko, informacijos rengimo, sprendimų priėmimo procesų ir žiniasklaidos nuosavybės srityse; kadangi Europos Taryba nurodė kad „moterys sudaro tik apie ketvirtadalį asmenų, apie kuriuos girdima, skaitoma ar kurie matomi naujienose, jos retai būna ekspertės“[74]; kadangi šeštosios iniciatyvos „Global Media Monitoring project“ duomenimis nustatyta, kad 2020 m. tik 2 proc. reportažų Europoje[75] buvo aiškiai kvestionuoti lyčių stereotipai[76];

V. kadangi visoje ES tiek neformaliosios, tiek formaliosios priežiūros teikimas ir toliau neproporcingai tenka moterims, o tai prisideda prie struktūrinės lyčių nelygybės ir didina vyrų ir moterų priežiūros pareigų skirtumus, taip apribojant moterų galimybes dalyvauti darbo rinkoje, o tai lemia mažesnes pajamas ir pensijas ir trukdo moterims pasiekti ekonominę nepriklausomybę vienodomis sąlygomis su vyrais,

---

74 Europos Taryba, „*Women in Media and artificial intelligence*“ („Moterų vaidmuo žiniasklaidos srityje ir dirbtinis intelektas“), https://www.coe.int/en/web/genderequality/women-in-media-and-artificial-intelligence.

75 Dalyvavusių šalių sąrašas: Austrija, Belgija, Bosnija ir Hercegovina, Bulgarija, Kipras, Danija, Anglija, Estija, Suomija, Prancūzija, Sakartvelas, Grenlandija, Islandija, Airija, Islandija, Italija, Liuksemburgas, Malta, Moldova, Nyderlandai, Šiaurės Airija, Norvegija, Lenkija, Portugalija, Rumunija, Rusija, Škotija, Serbija, Ispanija, Švedija, Šveicarija, Turkija ir Velsas.

76 EIGE (2025 m.), „*Impact driver: marking milestones and opportunities for gender equality in the EU*“ („Poveikio veiksnys: lyčių lygybės ES orientyrai ir galimybės“), Europos Sąjungos leidinių biuras, Liuksemburgas.

kartu joms keliant su stresu susijusią riziką sveikatai[77]; kadangi moterys, grįžtančios į darbo rinką po motinystės atostogų ar ilgesnio globos pareigų vykdymo laikotarpio, dažnai susiduria su sunkumais grįžtant į darbą, įskaitant pasenusius įgūdžius, mažesnį uždarbį, mažesnes karjeros galimybes ir diskriminaciją darbo vietoje; kadangi šios kliūtys prisideda prie vyrų ir moterų užimtumo, uždarbio ir pensijų atotrūkio bei neigiamai veikia vaikų ir kitų priklausomų asmenų gerovę, todėl turi būti šalinamos taikant tikslines politines intervencines priemones ir paramos schemas;

W. kadangi beveik 30 proc. moterų ES dirba ne visą darbo dieną; kadangi ES yra daug didesnė tikimybė, kad moterims teks palikti darbą, norint rūpintis vaikais ir (arba) kitais priklausomais asmenimis, o kokybiškos vaikų priežiūros infrastruktūros ir paslaugų, ypač viešojoje srityje, neprieinamumas, pernelyg didelės išlaidos ir tokios infrastruktūros bei paslaugų trūkumas ir toliau yra didelė kliūtis lygiam moterų dalyvavimui visose gyvenimo srityse, įskaitant darbo sritį; kadangi Tarptautinė darbo organizacija pabrėžia, kad trūksta viešųjų ir privačių investicijų į vaikų priežiūrą ir kitas oficialias priežiūros paslaugas, ir pabrėžia, kad dėl ilgalaikio nevienodo požiūrio į priežiūros veiklą ekonomines ir socialines priežiūros išlaidas daugiausia patiria moterys; kadangi dėl neapmokamų priežiūros pareigų apie 7,7 mln. moterų ES nedalyvauja darbo rinkoje ir yra didelis neišnaudotas priežiūros sektoriaus subalansavimo potencialas mūsų ekonomikoje, kaip pabrėžiama EIGE skaičiavimuose, kuriuose numatoma, kad iki 2050 m. užimtumo lygis galėtų siekti 80 proc., jei būtų iš esmės padidinta lyčių lygybė[78]; kadangi, EUROFOUND atlikto Europos gyvenimo kokybės tyrimo duomenimis, 42 proc. nedirbančių prižiūrinčiųjų asmenų priklauso žemiausių pajamų kvartiliui (palyginti su 24 proc. neprižiūrinčiųjų asmenų) ir 59 proc. nedirbančių prižiūrinčiųjų asmenų sunkiai pragyvena (palyginti su 46 proc. neprižiūrinčiųjų asmenų), o 80 proc. priežiūros paslaugų teikia neformalieji slaugytojai, daugiausia 45–75 metų moterys, o tai prisideda prie lyčių nelygybės užimtumo ir pajamų požiūriu; kadangi maždaug kas ketvirtas apmokamas slaugytojas yra migrantas, o tai ypač svarbu atsižvelgiant į tai, kad maždaug 9 iš 10 apmokamų slaugytojų yra moterys;

X. kadangi 2024 m. Moterų diskriminacijos panaikinimo komitetas paskelbė bendrąją rekomendaciją Nr. 40 dėl vienodo ir įtraukaus atstovavimo moterims sprendimų priėmimo sistemose ir kaip

---

77 EIGE, „*Gender Equality Index 2019: Work-life balance*“ („2019 m. lyčių lygybės indeksas: Profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyra“), https://eige.europa.eu/publications-resources/toolkits-guides/gender-equality-index-2019-report/informal-care-older-people-people-disabilities-and-long-term-care-services.

78 https://commission.europa.eu/document/download/055fdbab-5786-425e-a072-652bf53d8fe4_en?filename=Gender%20Equality%20Report.pdffilename=Gender%20Equality%20Report.pdf.

rekomendacijų ramstį įtraukė moterų ir vyrų, atsižvelgiant į visą jų įvairovę, 50–50 paritetą, kalbant apie lygias galimybes dalyvauti sprendimų priėmimo sistemose ir vienodus įgaliojimus jose; kadangi moterų užimamų vietų nacionaliniuose parlamentuose procentinė dalis padidėjo nuo 11,3 proc. 1995 m. tik iki 27,2 proc. 2025 m.[79]; kadangi 2025 m. ES tik apie trečdalį Parlamento vietų užima moterys[80]; kadangi, nepaisant daugelio politikos ir teisėkūros iniciatyvų, moterys susiduria su struktūrinėmis, kultūrinėmis ir institucinėmis kliūtimis, o moksliniai tyrimai rodo, kad joms nepakankamai atstovaujama visais ekonominių ir politinių sprendimų priėmimo lygmenimis visame pasaulyje, įskaitant vietos ir regionų lygmenis, ir kad lyčių pariteto ir atstovavimo politiniame gyvenime įgyvendinimas, taip pat verslo sektoriuje, ypač direktorių valdybose, yra tolima perspektyva, kuriai priartinti būtini tiksliniai veiksmai visais valdymo lygmenimis;

Y. kadangi kritiška klimato padėtis ir lyčių nelygybė yra tarpusavyje susijusios, o klimato krizės įtvirtina esamą nelygybę, įskaitant galimybes gauti išsilavinimą ir įsidarbinti, prieigą prie žemės ir gamtos išteklių ir jų kontrolę, taip pat dalyvavimą sprendimų priėmimo erdvėse[81]; kadangi žalingus klimato kaitos ir ekosistemų būklės blogėjimo padarinius neproporcingai patiria moterys ir mergaitės, visų pirma jau esančios marginalizuotoje padėtyje, įskaitant čiabuvių tautas ir kitas nuo gamtos išteklių priklausomas bendruomenes;

Z. kadangi Sąjunga susiduria su įvairiomis krizėmis, įskaitant klimato nelaimes, ginkluotus konfliktus, pandemijas ir populizmą, kurių padariniai daro skirtingą poveikį lytims; kadangi ginkluoti konfliktai neproporcingai veikia moteris ir mergaites, be kita ko todėl, kad smurtas dėl lyties dažniau naudojamas kaip karo ginklas[82], ir dėl to apskritai pablogėjo moterų teisių padėtis, o tai turi neigiamų pasekmių visapusiškam moterų ir mergaičių naudojimuisi žmogaus teisėmis visame pasaulyje; kadangi, nepaisant to, kad moterų, taikos ir saugumo darbotvarkė yra labai svarbi sprendžiant šiuolaikines

---

79 Tarpparlamentinė sąjunga, „*Women in parliament 1995–2025*“ („Moterys parlamentuose 1995–2025 m.“), 2025 m.

80 EIGE, *Gender Equality Index* (Lyčių lygybės indeksas), https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2024/domain/power.

81 Jungtinių Tautų klimato kaitos padalinys, „*Closing the Gap, Boosting Ambition: Investing in Women is Key to Climate Acti*on“ („Siekis panaikinti atotrūkį ir didinti užmojus. Investavimas į moteris – pagrindinis klimato politikos veiksmų elementas“, 2024 m., https://unfccc.int/news/closing-the-gap-boosting-ambition-investing-in-women-is-key-to-climate-action.

82 JT ataskaitos duomenimis, JT patikrintų su konfliktais susijusio seksualinio smurto atvejų skaičius 2023 m. padidėjo 50 proc., palyginti su ankstesniais metais (JT Moterys, „*Facts and figures: Women, peace, and security*“ („Faktai ir skaičiai. Moterys, taika ir saugumas“), 2025 m., https://www.unwomen.org/en/articles/facts-and-figures/facts-and-figures-women-peace-and-security).

pasaulines taikos ir saugumo problemas, vis dar trūksta moterų dalyvavimo ir lyderystės užsienio politikos, gynybos, saugumo ir taikos kūrimo srityse, bet tikrasis nepakankamo atstovavimo mastas iš esmės nežinomas dėl duomenų rinkimo trūkumo; kadangi parengti keli projektai, kuriais siekiama rinkti išsamius duomenis, pvz., #SHEcurity indeksas, kurie gali būti gerosios praktikos ir duomenų rinkimo ES lygmeniu pavyzdžiai; kadangi moterims nuolat nepakankamai atstovaujama taikos derybose, o 2022 m. moterys sudarė tik 16 proc. derybininkų aktyviuose taikos procesuose, vadovaujamuose arba bendrai vadovaujamuose Jungtinių Tautų[83]; kadangi lyčių aspekto įtraukimas į ES užsienio ir saugumo politiką reiškia tai, kad atsižvelgiama į konkrečius lyčių aspektus ir pasaulinių reiškinių, pvz., klimato kaitos, migracijos, prekybos ir saugumo, poveikį bei kovą su juo, taip pat tai, kad formuojant politiką būtina didelį dėmesį skirti daugialypę sąveikinę diskriminaciją ir marginalizaciją patiriančių moterų ir grupių poreikiams; kadangi Lyčių lygybės veiksmų planas yra plataus užmojo ES strategija, kuria siekiama prisidėti prie DVT, ypač 5-ojo DVT, įgyvendinimo ir paspartinti pažangą lyčių lygybės srityje; kadangi moterų įgalėjimas yra visos ES išorės politikos ir veiksmų prioritetas ir šiam aspektui taip pat teko svarbus vaidmuo formuojant Darbotvarkę iki 2030 m.; kadangi ES išorės politikos srityje yra numatytas įsipareigojimas užtikrinti, kad 85 proc. visų naujų programų prisidėtų prie lyčių lygybės ir moterų įgalėjimo; kadangi tokio įsipareigojimo šiuo metu nėra ES vidaus politikoje, taip pat ir valstybių narių lygmeniu, todėl kyla pavojus, kad pažanga siekiant lyčių lygybės ES bus nevienoda;

AA. kadangi draudžiama diskriminacija dėl ES pagrindinių teisių chartijos 21 straipsnyje išvardytų savybių; kadangi daugelis moterų, mergaičių ir pažeidžiamų grupių, įskaitant asmenis su negalia, nepalankioje socialinėje ir ekonominėje padėtyje esančius asmenis, rasizuotus asmenis, tam tikros etninės kilmės, mažumų ar migrantų kilmės asmenis, LGBTIQ+ asmenis, ypač translytes ir interseksualias moteris, taip pat romus ir diskriminaciją dėl amžiaus patiriančius asmenis (tiek jaunesnio, tiek vyresnio amžiaus asmenis) (toliau – pagrindų, kuriais draudžiama diskriminuoti, sąrašas), Europos Sąjungoje patiria sąveikinę nelygybę ir diskriminaciją; kadangi moterys ir mergaitės su negalia sudaro 29,2 proc. ES moterų populiacijos ir jos patiria atskirtį ir diskriminaciją visose gyvenimo srityse, taip pat patiria daug smurto dėl lyties; kadangi moterys ir LGBTIQ+ asmenys, nepaisant to, ar jie vyksta tranzitu, ar gyvena priėmimo centruose, dažnai susiduria su konkrečia rizika dėl lyties, įskaitant smurtą, nepakankamas galimybes naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis ir teisinį nesaugumą; kadangi šis klausimas turėtų būti konkrečiai sprendžiamas;

---

83 Užsienio santykių taryba, „*Women's Participation in Peace Processes*“ („Moterų dalyvavimas taikos procesuose“), https://www.cfr.org/womens-participation-in-peace-processes/.

AB. kadangi lyčių nelygybė yra akivaizdesnė tam tikruose sektoriuose, pvz., žemės ūkio, finansinių paslaugų ir paslaugų vartotojams[84], sveikatos ir priežiūros[85], STEM srities[86], ir kai kuriose vietovėse, pvz., kaimo regionuose, salose ir atokiausiuose regionuose; kadangi moterys, patiriančios sąveikinę diskriminaciją, šiose vietovėse ir šiuose sektoriuose susiduria su specifinėmis struktūrinėmis kliūtimis, dėl kurių sunku dalyvauti darbo rinkoje ir gauti prieigą prie sveikatos priežiūros, švietimo, būsto, skaitmeninio junglumo, pagrindinių viešųjų paslaugų ir infrastruktūros, ir kai kuriais atvejais tokia prieiga visiškai neįmanoma; kadangi kaimo vietovėse, įskaitant atokiausius regionus, gyventojų skaičius mažėja ir kadangi jaunimas, ypač merginos ir moterys, labiau linkęs palikti kaimo vietoves[87], o tai kenkia jų teisei likti tose vietovėse; kadangi siekiant pašalinti nuolatinius lyčių lygybės skirtumus, visų pirma kalbant apie minėtus sektorius ir regionus, ir užtikrinti, kad moterys ir mergaitės neliktų nuošalyje įgyvendinant Lyčių lygybės strategiją, reikia tikslingo ir sąveikinio požiūrio;

AC. kadangi visos valstybės narės privalo veikti atsižvelgdamos į vaiko interesus, užtikrindamos jų teisę į šeimos gyvenimą ir uždrausdamos diskriminaciją dėl tėvų šeiminės padėties, seksualinės orientacijos ar apvaisinimo būdo; kadangi maždaug du milijonai vaikų vis dar gali susidurti su teisiniu netikrumu, kiek tai susiję su tarpvalstybiniu šeimos pripažinimu; kadangi 2022 m. Komisija pateikė pasiūlymą dėl Tarybos reglamento[88] dėl vaiko kilmės ir dėl Europos vaiko kilmės pažymėjimo sukūrimo, dėl kurio vis dar nepriimtas sprendimas Taryboje;

---

84 Pasaulio ekonomikos forumas, „*Global Gender Gap Report 2023*“ („2023 m. ataskaita dėl lyčių nelygybės pasaulyje“), https://www.weforum.org/publications/global-gender-gap-report-2023/.

85 Pasaulio sveikatos organizacija, „*Women in the health and care sector earn 24 percent less than men*“ („Moterys sveikatos ir priežiūros sektoriuje uždirba 24 proc. mažiau nei vyrai“), 2022 m., https://www.who.int/news/item/13-07-2022-women-in-the-health-and-care-sector-earn-24-percent-less-than-men.

86 Evagorou, M., Puig, B., Bayram, D. ir Janeckova, H. (2024 m.) „*Addressing the gender gap in STEM education across educational levels – Analytical report*“ („Lyčių nelygybės STEM švietimo srityje šalinimas visais švietimo lygmenimis. Analitinė ataskaita“), Europos Sąjungos leidinių biuras, 2024 m., https://data.europa.eu/doi/10.2766/260477.

87 2021 m. birželio 30 d. Komisijos komunikatas „Ilgalaikė ES kaimo vietovių vizija: stipresnės, sujungtos, atsparios ir klestinčios kaimo vietovės iki 2040 m.“.

88 2022 m. gruodžio 7 d. Komisijos pasiūlymas dėl Tarybos reglamento dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų dėl vaiko kilmės pripažinimo ir autentiškų dokumentų dėl vaiko kilmės priėmimo ir dėl Europos vaiko kilmės pažymėjimo sukūrimo (COM(2022)0695).

AD. kadangi Moterų teisių veiksmų gairėse dar kartą patvirtinamas tvirtas ES įsipareigojimas užtikrinti lyčių lygybę ir moterų teises ir daryti pažangą šioje srityje, nustatant principus ir ilgalaikę pažangos viziją, kuriais bus grindžiama Lyčių lygybės strategija po 2025 m.;

1. ragina Komisiją pateikti plataus užmojo 2026–2030 m. lyčių lygybės strategiją, pagrįstą pirmąja 2020–2025 m. lyčių lygybės strategija, kurioje būtų numatytos konkrečios, apčiuopiamo ir išmatuojamo poveikio teisėkūros ir neteisėkūros priemonės ir tikslai toliau nurodytose pagrindinėse srityse;

Smurtas dėl lyties

2. ragina Komisiją pateikti pasiūlymą Tarybai, kuriuo būtų numatyta smurtą dėl lyties įtraukti kaip naują nusikaltimų sritį į SESV 83 straipsnio 1 dalyje pateikiamą sąrašą ir nedelsiant panaikinti visų formų smurtą prieš moteris ir mergaites, įskaitant sisteminį smurtą, nes tai yra vienas iš labiausiai paplitusių pagrindinių teisių pažeidimų Europos Sąjungoje;

3. ragina Komisiją skubiai paskelbti savo rekomendaciją dėl žalingos praktikos, nukreiptos prieš moteris ir mergaites, prevencijos, įskaitant visų formų akušerinį ir ginekologinį smurtą, netinkamą praktiką medicinos srityje, priverstinius abortus ir priverstinę sterilizaciją, atsisakymą suteikti priežiūrą nėštumo nutraukimo atveju ir moterų bei interseksualių asmenų lyties organų žalojimą, ir užtikrinant, kad ši rekomendacija papildytų Direktyvą (ES) 2024/1385;

4. ragina Komisiją stebėti ir skatinti greitą Direktyvos (ES) 2024/1385 dėl kovos su smurtu prieš moteris ir smurtu šeimoje perkėlimą į nacionalinę teisę;

5. primygtinai ragina Komisiją pripažinti moterų žudymą dėl lyties atskiru nusikaltimu ir pabrėžia, kad norint suprasti pagrindines priežastis, susijusias su diskriminacija dėl lyties ir galios disbalansu, labai svarbu suvokti, kad femicidas yra moters ar mergaitės nužudymas dėl lyties;

6. dar kartą ragina Komisiją parengti gaires valstybėms narėms Direktyvos (ES) 2024/1385 dėl kovos su smurtu prieš moteris ir smurtu šeimoje įgyvendinimo ir kovos su smurtu visose gyvenimo srityse gaires, įskaitant aiškias gaires visapusiško ir amžių atitinkančio lytiškumo ir santykių ugdymo klausimais, daugiausia dėmesio skiriant tarptautinius standartus atitinkančiam švietimui apie sutikimą, ir ypatingą dėmesį skirti visapusiškam visų direktyvos straipsnių, ypač 35 straipsnio, kuriame reglamentuojamas su sutikimu susijusios mokomosios medžiagos platinimas ir informuotumo didinimo kampanijų ar programų organizavimas, siekiant geriau informuoti apie tai, kad lytiniai santykiai be sutikimo laikomi nusikalstama veika, įgyvendinimui ir vykdymo užtikrinimui;

7. primygtinai ragina Komisiją pabrėžti, koks svarbus yra Direktyvoje (ES) 2024/1385 numatytas pranešimo apie smurtą elementas, kad šia direktyva būtų veiksmingai užkertamas kelias tokiam smurtui prieš moteris ir mergaites ir jis būtų panaikintas; ragina Komisiją teikti pirmenybę smurto dėl lyties prevencijai tiek internete, tiek neinternetinėje aplinkoje, kartu pabrėžiant, kokios svarbos yra tinkamos, tikslingos ir savalaikės prevencijos priemonės, pasitelkiant švietimą, skaitmeninį raštingumą, specialistų mokymą ir informuotumo didinimo bei sąmoningumo ugdymo kampanijas, nes tai yra pagrindinis kovos su smurtu prieš moteris ir mergaites elementas pagal susijusių ES teisės aktų nuostatas;

8. ragina Komisiją atsižvelgti į konkrečius smurto dėl lyties aukų poreikius, įskaitant, be kita ko, psichosocialinę paramą, aukų aprūpinimą būstu, mokymosi visą gyvenimą programas ir vaikų priežiūrą, ir ragina tinkamai apsaugoti nuo smurto nukentėjusius ir jį patyrusius asmenis, užtikrinant ir didinant ilgalaikes viešąsias investicijas ir garantuojant veiksmingas reagavimo priemones, kurios turėtų būti struktūrinės, sąveikinės ir orientuotos į smurtą patyrusius asmenis ir kuriomis turėtų būti šalinamos pagrindinės socialinės, ekonominės ir kultūrinės smurto dėl lyties priežastys;

9. ragina Komisiją raginti valstybes nares, kurios dar neratifikavo Stambulo konvencijos, ją ratifikuoti ir paspartinti šį procesą; ragina Komisiją užtikrinti, stebėti ir skatinti įgyvendinimo procesą;

10. pabrėžia, kad marginalizuotos grupės susiduria su didesne smurto rizika ir kad sąveikinės diskriminacijos formos didina smurto dėl lyties ir pakartotinės viktimizacijos poveikį; todėl ragina Komisiją parengti ir, bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis, įgyvendinti privalomus išsamius mokymus visiems teisės specialistams, įskaitant teisėjus ir prokurorus, su smurtu dėl lyties, sąveikiškumu ir parama nukentėjusiems asmenims susijusiais klausimais, siekiant užtikrinti, kad teisės specialistai būtų tinkamai pasirengę nagrinėti tiek internetinėje erdvėje, tiek realiame gyvenime įvykusius atvejus, atsižvelgdami į lyties aspektą bei sąveikiškumą ir užtikrindami, kad teismo proceso metu nukentėję asmenys nepatirtų antrinės viktimizacijos;

11. ragina Komisiją pasiūlyti ES teisės aktus, kuriais visose valstybėse narėse būtų kriminalizuojamas iššaginimas remiantis sutikimo nebuvimo požymiu; pažymi, jog tam, kad iššaginimas būtų laikomas nusikaltimu, 14 valstybių narių vis dar reikalaujama kokios nors formos smurto arba aiškiai neminimas sutikimas; pakartoja, kad iššaginimas yra ne tik moterų pagrindinių teisių ir kūno autonomijos bei fizinės neliečiamybės pažeidimas, bet ir seksualinės prievartos prieš moteris ir mergaites bei jų seksualinio išnaudojimo forma, o tai pagal SESV yra viena iš ES nustatytų nusikaltimų sričių [89]; ragina valstybes nares, kurios vis dar taiko iššaginimo apibrėžtį, grindžiamą

[89] SESV 83 straipsnis.

smurto prielaida, atlikti teisės aktų pakeitimus, kad ši apibrėžtis atitiktų naujausius tarptautinius standartus ir Stambulo konvencijos 36 straipsnį;

12. pabrėžia Komisijos ir valstybių narių teisinę pareigą apsaugoti moterų teises ir jų fizinę neliečiamybę; primygtinai ragina Komisiją užtikrinti, kad persvarstyta Kovos su prekyba žmonėmis direktyva būtų greitai ir visapusiškai perkelta į nacionalinę teisę, nustatant griežtesnes taisykles ir numatant griežtesnės kovos su prekyba žmonėmis, įskaitant naujas seksualinio išnaudojimo formas, ir kovos su organizuotomis nusikalstamomis grupuotėmis priemones, pvz., užtikrinant geresnę tarpvalstybinę komunikaciją ir visų pirma apsaugant mažumų ir moterų migrančių teises; pabrėžia, kad paklausos mažinimas yra pagrindinė prekybos žmonėmis prevencijos ir mažinimo priemonė, nes taip šalinama finansinės paskatos; be to, primygtinai ragina Komisiją ir valstybes nares remti pastangas gelbėti ir reabilituoti nukentėjusius asmenis;

13. pabrėžia, kad visuomenės požiūris į prostituciją daro poveikį visuomenėje vyraujančiam supratimui apie lyčių lygybę ir moterų teises, remiantis šiuo požiūriu perteikiamos žinios ir normos; ragina Komisiją skatinti ir remti valstybių narių pastangas imtis veiksmų prevencijos, prostitucija užsiimančių asmenų, ypač moterų, dekriminalizavimo, paklausos mažinimo, klientų baudimo, destigmatizacijos ir stereotipų panaikinimo srityse ir užtikrinti pakankamai finansuojamas, paprastai prieinamas ir kokybiškas pasitraukimo programas, skirtas asmenims, norintiems pasitraukti iš prostitucijos; ragina valstybes nares užtikrinti, kad prostitucija užsiimantys asmenys būtų įtraukti į politikos, susijusios su jų teisėmis, formavimą; ragina Komisiją remti šias pastangas;

14. smerkia surogatinės motinystės praktiką, kuri yra susijusi su reprodukciniu išnaudojimu ir moterų kūno naudojimu siekiant finansinės ar kitokios naudos, ypač itin pažeidžiamų moterų trečiosiose šalyse atveju; ragina Komisiją imtis priemonių, kurios padėtų nutraukti tokią praktiką;

15. ragina Komisiją rekomenduoti, kad ES remtų smurto dėl lyties, smurto artimoje aplinkoje ir vėžio sąsajų tyrimus;

Visapusiška ir į lyčių aspektą orientuota sveikatos priežiūra

16. pabrėžia, kad sveikata yra pagrindinė teisė, todėl visi asmenys turi turėti galimybę gauti kokybiškas, įperkamas ir prieinamas sveikatos priežiūros paslaugas, remiantis jų informuotu sutikimu ir gerbiant jų kūno autonomiją; primygtinai ragina Komisiją užtikrinti visuotinę prieigą prie sveikatos priežiūros, orientuotos į lyčių lygybę ir kokybę, į pacientą ir rezultatus, laikantis aukščiausių standartų, garantuojamų moterims ir mergaitėms, atsižvelgiant į visą jų įvairovę, visų pirma grupėms, patiriančioms sąveikinę diskriminaciją, įskaitant asmenis su negalia ir nepalankioje socialinėje ir

ekonominėje padėtyje esančius asmenis, smurto dėl lyties aukas, rasizuotus asmenis ir tam tikros etninės kilmės, mažumoms priklausančius ar migrantų kilmės asmenis, vyresnio amžiaus asmenis, LGBTIQ+ asmenis, ypač interseksualias moteris, translyčius ir nebinarinio lytiškumo asmenis, moteris kaimo ir atokiose vietovėse ir atokiausiuose regionuose, nėščias moteris ir motinas, ypač vienišas motinas; pabrėžia, kad sveikatos priežiūros darbuotojams turi būti rengiami mokymai į lyčių aspektą orientuotos sveikatos priežiūros klausimais ir jie turi imtis atitinkamų veiksmų reaguodami į smurtą dėl lyties bei seksualinį smurtą;

17. ragina Komisiją skubiai spręsti lyčių nelygybės sveikatos srityje problemą, be kita ko, sprendžiant su lytimi susijusius sveikatos poreikius ir riziką visais gyvenimo etapais, ypatingą dėmesį skiriant ligoms, kurios daro neproporcingą poveikį moterims, šalinant lyčių skirtumus ir šališkumą medicinos mokslinių tyrimų, mokymo ir klinikinių tyrimų srityje ir skatinant daugiau moterų siekti karjeros medicinos srityje; ragina Komisiją pateikti konkretų veiksmų planą šioms problemoms spręsti ir toliau orientuoti būsimas su sveikata susijusias iniciatyvas į PSO pristatytą lyčių medicinos koncepciją[90];

18. primygtinai ragina Komisiją užtikrinti, kad naujojoje lyčių lygybės strategijoje daugiau dėmesio būtų skiriama lyčių lygybei visuomenės sveikatos srityje; ragina Komisiją vadovautis didėjančiu veiksnių, turinčių įtakos gydymo rezultatams, supratimu, remiant kokybiškesnių suskirstytų duomenų rinkimą didesniu mastu, kad būtų galima nustatyti sveikatos skirtumus pogrupiuose, kurie kitu atveju populiacijoje gali būti nepastebimi, rengti sveikatos intervencines priemones, skirtas pogrupiams, kuriuose esama skirtumų, ir stebėti sveikatos rezultatus didelės rizikos gyventojų grupėse; pažymi, kad ypatingą dėmesį reikėtų skirti nėščioms ir krūtimi maitinančioms moterims;

19. ragina Komisiją spręsti nuolatines psichikos sveikatos problemas, su kuriomis susiduria moterys ir mergaitės bei marginalizuotos grupės, ir primygtinai ragina Komisiją užtikrinti visuotines galimybes gauti lyčiai atžvalgios psichikos sveikatos priežiūros paslaugas, didinti investicijas į sveikatos priežiūros įstaigas kaimo vietovėse ir kurti pritaikomus sprendimus, pvz., mobilias sveikatos klinikas;

20. ragina Komisiją ES lygmeniu pašalinti skirtumus, nelygybę ir kliūtis, trukdančias moterims, atsižvelgiant į visą jų įvairovę, įskaitant pažeidžiamoms grupėms priklausančias moteris, naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis;

21. ragina ES valstybes nares užtikrinti prieigą prie esminių sveikatos priežiūros paslaugų ir galimybę įsigyti būtinųjų vaistų, taip pat ragina Komisiją didinti investicijas į lyčių aspekto integravimą

---

90 PSO, „*Gender and health*“ („Lytis ir sveikata“), https://www.who.int/health-topics/gender#tab=tab_1.

sveikatos sistemose; pabrėžia, kad į visų medicinos specialistų ir sveikatos priežiūros darbuotojų mokymą turėtų būti įtrauktas lyčių aspektas; ragina Komisiją užtikrinti, kad niekam, ypač moterims su negalia, nebūtų taikomas žalingas, invazinis ar negrįžtamas gydymas prieš jų valią, ir nustatyti, kad visos medicininės intervencijos būtų grindžiamos kiekvieno asmens asmeniniu, laisvu ir visapusiškai informacija pagrįstu sutikimu;

22. primygtinai ragina Komisiją parengti išsamią ES strategiją, pagal kurią būtų atsižvelgiama į itin specifinius moterų sveikatos poreikius kiekvienu gyvenimo etapu ir į veiksnius, kurie daro poveikį moterų ir mergaičių sveikatai, be kita ko, įtraukiant sveikatos klausimus į ES semestrą;

23. pabrėžia, kad svarbu bendradarbiauti ir keistis geriausia patirtimi Europos lygmeniu, taip pat veiksmingai naudoti susijusias ES lėšas siekiant spręsti bendras sveikatos priežiūros problemas, ir ragina Komisiją stiprinti atitinkamų politikos tarnybų tarpusavio bendradarbiavimą siekiant užtikrinti, kad lyčių lygybė būtų sistemingai integruota į visas su sveikata susijusias iniciatyvas; ragina Komisiją skatinti ir remti valstybes nares diegti arba plėsti nacionalines sveikatos draudimo sistemas, kuriomis būtų užtikrinta visapusiška ir prieinama sveikatos priežiūra;

24. ragina Komisiją parengti lyčiai atžvalgų požiūrį į sveikatos priežiūrą ir spręsti konkrečias problemas, susijusias su išliekančiais iššūkiais, pvz., psichikos sveikata, kova su vėžiu ir endometrioze ar gimdyvių sveikatos priežiūra; ragina Komisiją parengti bendrus ES masto standartus dėl iki gimdymo, gimdymo metu ir po gimdymo teikiamos akušerinės priežiūros ir naujagimių bei gimdyvių sveikatos priežiūros, siekiant atnaujinti ES direktyvą dėl akušerių veiklos[91], kad ji atitiktų tarptautinius standartus, ir sudaryti sąlygas sveikatos priežiūros specialistams dalytis geriausia patirtimi šioje srityje; ragina sukurti ES sistemą, skirtą saugiam vaistų vartojimui nėštumo metu ir maitinant krūtimi užtikrinti;

25. ragina Komisiją remti sveikatos priežiūros sistemas, kad būtų kuriamos, įgyvendinamos ir vertinamos į lyčių aspektą orientuotos ligų prevencijos strategijos, nes prevencija gali pagerinti moterų ir mergaičių gyvenimo kokybę; todėl ragina Komisiją įgyvendinti priemones, kuriomis būtų grindžiamos prevencija ir kuriomis būtų didinamas informuotumas apie teisę naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis;

26. pabrėžia, kad reikia spręsti sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumo teritorinių skirtumų problemą, užtikrinant, kad kaimo, atokiose ir mažai gyventojų turinčiose vietovėse būtų teikiamos

---

91 1980 m. sausio 21 d. Tarybos direktyva 80/155/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su akušerių veiklos pradėjimu ir vykdymu, derinimo (OL L 33, 1980 2 11, p. 8, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1980/155/oj).

sveikatos priežiūros paslaugos atsižvelgiant į lytį; ragina Komisiją ir valstybes nares investuoti į mobiliuosius sveikatos priežiūros padalinius, telemediciną ir sveikatos priežiūros specialistų mokymą bei siuntimą į nepakankamai aptarnaujamus regionus;

27. ragina Komisiją sukurti išsamią, privalomą sistemą ir visiems ES gyventojams užtikrinti visapusišką ir vienodą prieigą prie visų lytinės ir reprodukcinės sveikatos priežiūros paslaugų, neatsižvelgiant į jų migracijos ar gyventojo statusą; pažymi, kad šios paslaugos ir teisės apima pagarbią ir aukštos kokybės akušerinę, ginekologinę, prieš gimdymą, gimdymo metu ir po gimdymo teikiamą akušeriją ir naujagimių sveikatos priežiūrą, išsamią su šeimos planavimu susijusią informaciją ir paslaugas, su lyties keitimu susijusią priežiūrą ir galimybę naudotis pagalbiniu apvaisinimu ir vaisingumo priežiūros bei gydymo paslaugomis, pasirinktus saugius ir įperkamus šiuolaikinius kontracepcijos metodus ir teisę į saugias ir teisėtas nėštumo nutraukimo paslaugas (medicininės ir chirurgines), pagal amžių tinkamą lytinį švietimą ir švietimą santykių klausimais, lytiškai plintančių infekcijų prevenciją, poekspozicinę profilaktiką, aptikimo ir gydymo paslaugas, kurios yra neatskiriama jų žmogaus teisių dalis ir be kurių neįmanoma užtikrinti teisinės valstybės principo; pabrėžia, jog valstybės narės turi užtikrinti, kad šios paslaugos būtų prieinamos, įperkamos ir nediskriminacinės; ragina Komisiją visus moterų lytinės ir reprodukcinės sveikatos bei teisių pažeidimus pripažinti smurto dėl lyties forma;

28. pabrėžia, kad bet kurioje lygybės strategijoje turėtų būti kovojama su visomis smurto dėl lyties formomis, įskaitant moterų lytinės ir reprodukcinės sveikatos bei teisių padėties blogėjimą ir pažeidimus; pakartoja, kad galimybė gauti sveikatos priežiūros ir viešąsias paslaugas, visų pirma nuo smurto nukentėjusių moterų galimybė gauti nėštumo nutraukimo ir psichologinės pagalbos paslaugas, turėtų būti laikoma prioritetu; ragina Komisiją taikyti sankcijas tais atvejais, kai traukiasi moterų teisės, įskaitant lytinės ir reprodukcinės sveikatos bei teisių, galimybių naudotis nėštumo nutraukimo paslaugomis ar lytiškumo ugdymu apribojimus, kurie turi būti laikomi ES vertybių pažeidimu ir dėl kurių turi būti imamasi proporcingų institucinių priemonių, įskaitant pažeidimo nagrinėjimo procedūras ir pasekmes finansavimui; ragina Komisiją sukurti stebėsenos ir atskaitomybės mechanizmą, kuriuo būtų galima skubiai reaguoti į bet kokius reakcingus pokyčius ar grėsmes lyčių lygybei ir visus moterų teisių, įskaitant lytinę ir reprodukcinę sveikatą bei teises ir LGBTIQ+ asmenų teises, pažeidimus valstybėse narėse, taip pat naudoti esamus mechanizmus, skirtus įvertinti, kaip laikomasi teisinės valstybės principų ar pagrindinių teisių, arba pasitelkti specialų mechanizmą, taip pat įtraukti į metinę teisinės valstybės principo taikymo ataskaitą specialų ramsčio poskyrį dėl smurto dėl lyties; ragina Komisiją skatinti ir įtraukti vyrus kaip aktyvius sąjungininkus propaguojant lytinę ir reprodukcinę sveikatą bei teises, siekiant atsižvelgti į platesnį kontekstą, susijusį su didėjančiu jaunų vyrų priešiškumu jaunoms moterims ir feminizmui;

29. ragina valstybes nares ir Komisiją įtraukti lytinę ir reprodukcinę sveikatą bei teises, įskaitant teisę į saugų ir teisėtą nėštumo nutraukimą, į ES pagrindinių teisių chartiją, kaip nurodyta 2024 m. balandžio 11 d. Parlamento rezoliucijoje;

30. pabrėžia, kad ES piliečiai plačiai remia siekį sudaryti sąlygas visiems ES gyventojams, nesvarbu, kas jie būtų ir iš kur būtų kilę, naudotis saugaus nėštumo nutraukimo paslaugomis, kaip tai, be kita ko, atsispindi sėkmingoje Europos piliečių iniciatyvoje „Mano balsas, mano pasirinkimas“, kuria ES raginama priimti teisės aktus, kuriais būtų sukurtas finansinis mechanizmas, padedantis valstybėms narėms, kurios savanoriškai prisijungia prie šios politikos, teikti saugaus nėštumo nutraukimo paslaugas visiems, kurie neturi galimybių jomis naudotis; primygtinai ragina Komisiją imtis skubių veiksmų ir atsižvelgti į šį Europos piliečių iniciatyvos reikalavimą bei sukurti valstybių narių finansinio solidarumo mechanizmą, kuriuo būtų užtikrinta, kad moterys ES galėtų naudotis nėštumo nutraukimo paslaugomis;

31. ragina Komisiją pateikti rekomendacijas valstybėms narėms dėl to, kaip kovoti su visų formų akušeriniu ir ginekologiniu smurtu, apimančiu įvairią aplaidžią, žeminančią, piktnaudžiavimo ar žalingą praktiką, įskaitant, be kita ko, „sutuoktinio siūlę“; ragina Komisiją sudaryti palankesnes sąlygas valstybėms narėms keistis informacija akušerinio ir ginekologinio smurto klausimais ir įpareigoti EIGE parengti kiekybinių ir kokybinių rodiklių rinkinį, skirtą akušerinio smurto paplitimui ir apraiškoms įvertinti, ir skirti pakankamai išteklių šiam klausimui spręsti;

32. ragina Komisiją, įgyvendinant Direktyvą dėl kovos su smurtu prieš moteris ir smurtu artimoje aplinkoje, paskelbti aiškias gaires dėl lytinės ir reprodukcinės sveikatos priežiūros paslaugų teikimo seksualinio smurto aukoms, laikantis tarptautinių visuomenės sveikatos ir žmogaus teisių standartų, įskaitant PSO standartus dėl klinikinio valdymo iššaginimo atveju;

33. pripažįsta, kad vaisingumas yra labai svarbus moterų sveikatos aspektas, ir pabrėžia, kad reikia proaktyviai spręsti įvairialypius su vaisingumu susijusius veiksnius ir iššūkius, pvz., nepakankamas galimybes gauti su vaisingumu susijusias sveikatos priežiūros paslaugas ir gydymą arba nepakankamas informavimo ir paramos paslaugas; primygtinai ragina Komisiją užtikrinti, kad informacija apie vaisingumo išsaugojimą būtų prieinama visiems;

Lyčių lygybė ir moterų įgalėjimas darbo pasaulyje

34. ragina Komisiją imtis tolesnių veiksmų ir teikti ataskaitas Parlamentui apie Direktyvos dėl deramo minimaliojo darbo

užmokesčio[92] ir Darbo užmokesčio skaidrumo direktyvos[93] įgyvendinimą, įskaitant griežtų reikalavimų pranešti apie darbo užmokestį užtikrinimą, veiksmingas galimybes nuo diskriminacijos darbo užmokesčio srityje nukentėjusiems asmenims pasinaudoti teisminėmis teisių gynimo priemonėmis ir tinkamas sankcijas už reikalavimų nesilaikymą, taip pat Direktyvos dėl moterų valdybose[94] perkėlimą į nacionalinę teisę; primygtinai ragina Komisiją stebėti ir užtikrinti, kad šios direktyvos būtų tinkamai ir laiku įgyvendinamos, nes tai labai svarbu moterims darbo rinkoje ir suteiks joms galimybę turėti lygias teises ir sąlygas visos karjeros metu;

35. pabrėžia, kad Parlamentas griežtai prieštaraus bet kokiems bandymams panaikinti arba susilpninti Darbo užmokesčio skaidrumo direktyvą;

36. primygtinai ragina Komisiją aktyviai skatinti moterų patekimą į darbo rinką ir išsilaikymą joje, imtis priemonių užimtumo skirtumui, vyrų ir moterų darbo užmokesčio ir pensijų skirtumui sumažinti ir investuoti į moterims ir mergaitėms skirtas mokymosi visą gyvenimą programas; ragina Komisiją nustatyti ES masto tikslus, kuriais siekiama didinti moterų dalyvavimą darbo rinkoje; palankiai vertina EIGE atliktą pagrindinių kliūčių moterų užimtumui Europoje, įskaitant kliūtis dirbti visą darbo dieną, analizę, suteikiančią pagrindą valstybėms narėms šalinti struktūrines kliūtis moterų užimtumui; ragina Komisiją skatinti valstybes nares užtikrinti lygiavertes moterų galimybes dirbti darbą, kuriame būtų gerbiamos teisės ir mokamas deramas darbo užmokestis, be kita ko, vedant kolektyvines derybas; ragina Komisiją skatinti valstybes nares imtis griežtų priemonių siekiant pritaikyti sankcijas įmones, kurios diskriminuoja vyrus ir moteris ir nesilaiko darbo teisės aktų;

37. ragina Komisiją ir valstybes nares stiprinti politiką ir finansavimo priemones, kuriomis remiamos moterys, grįžtančios į darbo rinką po motinystės atostogų ar ilgesnių karjeros pertraukų, susijusių su priežiūros pareigomis; pabrėžia, kokios svarbios aktyvios darbo rinkos priemonės, specialiai pritaikytos perkvalifikavimo ir kvalifikacijos kėlimo programos ir individualus konsultavimas darbo klausimais, ir ragina Komisiją skatinti darbdavius siūlyti lanksčias ir kokybiškas užimtumo galimybes grįžtančioms moterims bei remti juos tai darant; pabrėžia, kad reikia spręsti moterų, visų pirma turinčių vaikų, diskriminacijos darbo vietoje problemą; ragina Komisiją užtikrinti, kad su diskriminacija dėl nėštumo ir motinystės būtų kovojama taikant lanksčias darbo sąlygas, kurios būtų tinkamai

---

92 2022 m. spalio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2022/2041 dėl deramo minimaliojo darbo užmokesčio Europos Sąjungoje (OL L 275, 2022 10 25, p. 33, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2041/oj).

93 Direktyva (ES) 2023/970 (OL L 132, 2023 5 17, p. 21, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/970/oj).

94 Direktyva (ES) 2022/2381 (OL L 315, 2022 12 7, p. 44, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2381/oj).

parengtos ir apie kurias būtų tinkamai informuojama; ragina Komisiją nedelsiant pasiūlyti teisės aktus dėl nuotolinio darbo taisyklių ir teisės atsijungti ir užtikrinti, kad jie būtų rengiami atsižvelgiant į lyčių aspektą ir nepadidintų esamos lyčių nelygybės; ragina Komisiją remti lyčiai atžvalgias darbo vietas siekiant užtikrinti, kad moterys, sergančios neužkrečiamosiomis ligomis, lėtinėmis ligomis, turinčios negalią ar menopauzės simptomų, turėtų lygias teises ir galimybes patekti į darbo vietą ir joje likti;

38. ragina Komisiją pasiūlyti teisinę sistemą, skirtą kovai su smurtu dėl lyties darbo pasaulyje, siekiant užtikrinti visų darbuotojų apsaugą nuo smurto dėl lyties, įskaitant priekabiavimą, bauginimą ir bet kokios formos seksualinį smurtą darbo vietoje; ragina likusias valstybes nares, kurios to dar nepadarė, ratifikuoti TDO konvenciją Nr. 190 dėl smurto ir priekabiavimo darbo pasaulyje ir pripažinti teisę į darbo pasaulį be smurto ir priekabiavimo, įskaitant smurtą dėl lyties;

39. primygtinai ragina Komisiją dėti daugiau pastangų siekiant kovoti su diskriminacija, su kuria susiduria pažeidžiamiausios moterys, mergaitės ir asmenys, patiriantys sąveikinę diskriminaciją, kaip nurodyta nediskriminavimo pagrindų sąraše, bei tie, kuriuos paveikė darbo vietų automatizavimas; pakartoja, kad šios grupės dažniau susiduria su specifiniais arba neproporcingais darbo rinkos iššūkiais, pvz., dideliu nedarbo lygiu, mažu darbo užmokesčiu ir mažų garantijų darbu, taip pat sunkumais gauti darbuotojų apsaugą, motinystės atostogas ir socialinę apsaugą; ragina Komisiją skatinti programas, kuriomis visiems asmenims, susiduriantiems su diskriminacija ir neapibrėžtumu darbo rinkoje, užtikrinamos lygios galimybės, įskaitant galimybę užimti vadovaujamas ir sprendimų priėmimo pareigas; pažymi, kad tai turėtų būti daroma, be kita ko, užtikrinant Lygių galimybių užimtumo srityje direktyvos[95] įgyvendinimą visose valstybėse narėse, stiprinant lygybės įstaigas, kaip numatyta Direktyvoje (ES) 2024/1499[96], ir užtikrinant galimybę gauti minimalųjį darbo užmokestį vienodomis sąlygomis su kitais; pabrėžia, kad reikia parengti tikslines užimtumo ir kvalifikacijos kėlimo strategijas, skirtas vyresnėms nei 55 metų amžiaus moterims

---

95 2000 m. lapkričio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/78/EB, nustatanti vienodo požiūrio užimtumo ir profesinėje srityje bendruosius pagrindus (OL L 303, 2000 12 2, p. 16, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2000/78/oj).

96 2024 m. gegužės 7 d. Tarybos direktyva (ES) 2024/1499 dėl lygybės įstaigoms taikomų standartų vienodo požiūrio į asmenis, nepriklausomai nuo jų rasinės ar etninės kilmės, srityje, vienodo požiūrio į asmenis, nepriklausomai nuo jų religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus ar seksualinės orientacijos, užimtumo ir profesinėje srityje, vienodo požiūrio į moteris ir vyrus socialinės apsaugos srityje ir dėl galimybės naudotis prekėmis bei paslaugomis ir prekių tiekimo bei paslaugų teikimo, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2000/43/EB ir 2004/113/EB (OL L, 2024/1499, 2024 5 29, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1499/oj).

ir moterims, kurios gyvena kaimo vietovėse arba struktūriškai nepalankioje padėtyje esančiuose regionuose ir dėl to susiduria su dar didesnėmis kliūtimis; ragina Komisiją remti valstybes nares rengiant įtraukią darbo rinkos politiką, be kita ko, pasitelkiant sanglaudos politikos priemones ir „Europos socialinį fondą +“ (ESF+);

40. ragina Komisiją užtikrinti, kad valstybės narės, reformuodamos pensijų sistemas ir keisdamos pensinį amžių, atsižvelgtų į lyčių aspektą, ir įvertinti su darbo organizavimu, įskaitant visą neapmokamo darbo praktiką, susijusius skirtumus tarp moterų ir vyrų, atsižvelgiant į darbo rinkoje moterų patiriamą didesnę sąveikinės diskriminacijos riziką; ragina Komisiją ir valstybes nares pateikti išsamų planą, kaip spręsti vyrų ir moterų pensijų skirtumo problemą, be kita ko, užtikrinant tinkamą paramą vaikų priežiūrai ir švelninant „baudimą už motinystę“, taip pat didinant moterų finansinį raštingumą ir gerinant finansines konsultacijas moterims, visų pirma siekiant sumažinti lyčių atotrūkį investicijų srityje;

41. ragina Komisiją peržiūrėti Socialinės apsaugos direktyvą 79/7/EEB[97], siekiant užtikrinti, kad ja būtų sudarytos sąlygos imtis pozityvių veiksmų ir prisidedama prie vyrų ir moterų pensijų skirtumo mažinimo;

42. pabrėžia, kad šiuo metu moterys sudaro tik trečdalį verslininkų ES[98], todėl būtina imtis tikslingų veiksmų, kad būtų panaikintas atotrūkis tarp lyčių verslumo srityje;

43. primygtinai ragina Komisiją parengti gaires valstybėms narėms, privačiajam sektoriui ir pilietinei visuomenei, siekiant padėti nustatyti lyčių lygybės tikslus ir strategijas, be kita ko, lygias vadovavimo galimybes ekonomikoje, įskaitant moterų verslininkių galimybes, ir pašalinti kliūtis moterims pradėti ir turėti verslą, kad būtų sumažintas atotrūkis tarp lyčių verslumo srityje; ragina Komisiją remti valstybes nares dedant šias pastangas ir skatinti lyčių lygybę galimybės gauti finansavimą atžvilgiu bei mažinti nuolatinį atotrūkį tarp lyčių verslo lyderystės ir inovacijų srityje;

44. pakartoja, kad atotrūkis tarp lyčių skaitmeniniame ir DI sektoriuose neišvengiamai lemia šališkus algoritmus; todėl ragina Komisiją skatinti lyčių lygybę įmonėse, vykdančiose su DI ir IRT susijusią veiklą, be kita ko, finansuojant moterų vadovaujamus projektus

---

97 1978 m. gruodžio 19 d. Tarybos direktyva 79/7/EEB dėl vienodo požiūrio į vyrus ir moteris principo nuoseklaus įgyvendinimo socialinės apsaugos srityje (OL L 6, 1979 1 10, p. 24, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1979/7/oj).

98 „Eurochambres“, Eurochambres Women Entrepreneurs Survey 2025 – Unveiling insights from the women entrepreneurs, https://www.eurochambres.eu/publication/eurochambres-women-entrepreneurs-survey-2025-unveiling-insights-from-the-women-entrepreneurs/.

skaitmeniniame sektoriuje ir skatinant minimalų moterų tyrėjų, dalyvaujančių kvietimuose teikti su DI ir IRT susijusius mokslinius tyrimus, skaičių; ragina Komisiją pateikti tikslines iniciatyvas, kuriomis būtų remiamos moterys gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos ir matematikos (STEM) srityje, o mergaitės būtų motyvuojamos galvoti apie su STEM, IRT ir DI susijusią karjerą, be kita ko, nustatant moterų tyrėjų dalyvavimo STEM ir DI projektuose tikslą, kad būtų panaikintas bendras įgūdžių atotrūkis ir atotrūkis tarp lyčių šiame sektoriuje; pabrėžia, kad vykdant skaitmeninę pertvarką reikia atsižvelgti į moterų ir pažeidžiamoms grupėms priklausančių asmenų interesus; ragina Komisiją ir Eurostatą sustiprinti lyčių sudėties STEM profesijose, pvz., sveikatos priežiūros darbo jėgoje, stebėseną;

45. pabrėžia, kad moterų, kaip piliečių ir ekonomikos dalyvių, įgalėjimas yra ir etinis, ir ekonominis imperatyvas, o siekiant sukurti veiksmingą ir teisingą įgūdžių sąjungą reikia dėti specialias pastangas, kad būtų galima pašalinti kliūtis, kurios šiuo metu riboja dalyvavimą darbo rinkoje, visų pirma moterims; primygtinai ragina Komisiją skatinti moterų ekonominę veiklą ir užtikrinti lygybę visais lygmenimis per visą kiekvieno profesinę veiklą ES, nes tai naudinga Europos visuomenei, ekonomikai ir darbo pasauliui, atsižvelgiant į tai, kad lyčių lygybė yra būtina Europos sėkmės, konkurencingumo ir tvaraus augimo sąlyga; primygtinai ragina Komisiją užtikrinti, kad pasiūlymai dėl reglamentavimo supaprastinimo neprieštarautų tikslui užtikrinti lyčių lygybę;

46. atkreipia dėmesį į tai, kad ES teisėje įtvirtintas vienodo užmokesčio už vienodą arba vienodos vertės darbą principas turi būti taikomas praktiškai; ragina Komisiją spręsti sisteminių darbo užmokesčio skirtumų problemą dėl pripažinimo trūkumo ir nepakankamo darbo įvertinimo sektoriuose, kuriuose daugiausia dirba moterys, pvz., priežiūros, sveikatos priežiūros, švietimo ir mažmeninės prekybos; ragina taikyti privalomas ES priemones, kuriomis taip pat būtų užtikrintas vienodas darbo užmokestis už vienodos vertės darbą, ir pagerinti darbo sąlygas nepakankamai įvertinamuose sektoriuose, kuriuose daugiausia dirba moterys; todėl primygtinai ragina Komisiją bendradarbiauti su valstybėmis narėmis ir socialiniais partneriais, kad būtų parengtos lyčių požiūriu neutralios darbo vietų vertinimo priemonės ir kriterijai, pagal kuriuos būtų galima ES mastu apibrėžti ir palyginti darbo vertę, siekiant teisingiau įvertinti darbą, atliekamą sektoriuose, kuriuose daugiausia dirba moterys, ir teisingiau už jį atlyginti; pažymi, kad tai turėtų būti daroma užtikrinant kolektyvinių derybų teises, stiprinant darbo inspekcijas ir užtikrinant vienodą moterų darbuotojų atstovavimą socialiniame dialoge;

47. ragina Komisiją ir valstybes nares veiksmingai spręsti išliekančio vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumo problemą, be kita ko, nukreipiant ESF+ lėšas kovai su lyčių stereotipais švietime ir konsultavime darbo klausimais remti ir skatinant įvairovės chartijas ir iniciatyvas privačiajame ir viešajame sektoriuose;

Moterų skurdas

48. ragina Komisiją būsimoje kovos su skurdu strategijoje atsižvelgti į lyčių aspektą, daug dėmesio skiriant struktūriniam moterų skurdui; primygtinai ragina Komisiją ir valstybes nares stiprinti ekonomines ir socialines priemones, kuriomis siekiama kovoti su moterų skurdu ir moterų socialine atskirtimi, visų pirma kiek tai susiję su galimybe gauti deramą ir įperkamą būstą, energiją ir transportą; pabrėžia, kad deramas ir įperkamas būstas yra pagrindinė teisė, kuri turi būti saugoma ir pripažįstama kaip kaip išankstinė naudojimosi kitomis pagrindinėmis teisėmis sąlyga; primena, kad dėl nelygybės būsto srityje daug moterų gyvena neorioje ir nesaugioje padėtyje, joms gresia benamystė ir smurtas; ragina Komisiją į tai atsižvelgti savo būsimame ES įperkamo būsto plane ir ypatingą dėmesį skirti nukentėjusiųjų nuo smurto dėl lyties būsto poreikiams ir tinkamiems pastogės suteikimo pajėgumams; pabrėžia, kad valstybėse narėse turėtų būti veiksmingai užtikrinta galimybė visiems naudotis socialine apsauga ir gauti būstą, ir ragina Komisiją nuolat tai skatinti; primygtinai ragina Komisiją tęsti kovą su menstruacinių priemonių nepritekliumi, t. y. tinkamų galimybių naudotis menstruacinėmis higienos priemonėmis ir infrastruktūra trūkumu, kuris daro poveikį maždaug 10 proc. menstruacijas patiriančių Sąjungos gyventojų ir daro neproporcingą poveikį marginalizuotoms ir pažeidžiamoms grupėms, ribodamas jų dalyvavimą socialiniame, švietimo ir profesiniame gyvenime; ragina Komisiją užtikrinti galimybę gauti prieinamų menstruacinių priemonių ir pirmiausia inicijuoti Direktyvos 2004/113/EB peržiūrą, siekiant panaikinti menstruacinėms priemonėms taikomą PVM ir nepagrįstus kainų skirtumus, dažnai vadinamus rožiniu mokesčiu, dėl kurių moterims parduodamų sveikatos priežiūros produktų ir paslaugų kainos yra didesnės;

Moterų teisės ir lyčių lygybė švietimo, mokymo ir skaitmeninėje srityse

49. pabrėžia, kad svarbu užtikrinti galimybę mergaitėms įgyti kokybišką išsilavinimą, nes tai yra būtina lyčių lygybės, moterų įgalėjimo ir visapusiško naudojimosi savo teisėmis sąlyga; primygtinai ragina Komisiją užtikrinti lyčių ir amžiaus požiūriu įtraukią prieigą prie visų lygių švietimo ir mokymo, skatinant lyčių lygybę ir naikinant lyčių stereotipus bei žalingas visuomenės normas, ir ypač remti pažeidžiamiausias moteris, mergaites ir asmenis, patiriančius sąveikinę diskriminaciją savo švietimo kelyje; primygtinai ragina Komisiją užtikrinti, kad įgūdžių sąjunga spręstų lyčių disbalanso problemą, siekdama įgalinti visus asmenis visoje ES;

50. primygtinai ragina Komisiją investuoti į pedagogų profesinį tobulėjimą, kad būtų geriau kovojama su lyčių stereotipais ankstyvajame ugdyme ir suaugusiųjų švietime, profesiniame rengime ir mokyme, mokyme darbo vietoje, visose formaliojo ir neformaliojo mokymosi švietimo trajektorijose, ir pateikti leidėjams gaires, kaip

pašalinti šališkumą lyčių atžvilgiu mokomojoje medžiagoje; ragina Komisiją skatinti privalomas mokymo programas visiems švietimo sektoriuje dirbantiems asmenims, įskaitant neformalųjį švietimą ir savanorius, taip pat saugią infrastruktūrą, konfidencialius ataskaitų teikimo mechanizmus ir drausmines priemones;

51. ragina Komisiją pripažinti sutikimu grindžiamą, išsamų, moksliškai tikslų ir amžių atitinkantį lytinį švietimą ir švietimą santykių klausimais, pagrįstą žmogaus teisėmis ir lyčių lygybe, kaip pagrindinę lyčių stereotipų laužymo ir žalingos elgsenos šalinimo dalį ir parengti valstybėms narėms ES gaires dėl tokio švietimo; pažymi, kad turėtų būti siekiama suteikti jaunimui žinių apie kūno autonomiją, sveikus santykius, reprodukcinę sveikatą ir smurto dėl lyties bei diskriminacijos prevenciją; pabrėžia, kad svarbu apsaugoti nepilnamečius internete nuo smurtinio ir žalingo pornografinio turinio;

52. primygtinai ragina Komisiją ir valstybes nares imtis priemonių atotrūkiui tarp lyčių mažinti, ypač STEM, DI ir skaitmeniniame sektoriuose, skatinant integruotą moterų ir mergaičių švietimo šiuose sektoriuose nuo ankstyvo amžiaus stiprinimo strategiją; pabrėžia, kad į tokią strategiją turėtų būti įtrauktos iniciatyvos, kuriomis siekiama motyvuoti moteris ir mergaites rinktis STEM studijas, ir ragina Komisiją užtikrinti vienodas galimybes moterims dalyvauti profesinio mokymo kursuose, stažuotėse ir informuotumo didinimo kursuose šiose srityse, skatinant mokymą ir mokymąsi visą gyvenimą, skleidžiant sėkmingą ir įtraukią geriausią švietimo praktiką, propaguojant sektinų moterų pavyzdžius ir skatinant moteris įgyti žinių ir ugdyti įgūdžius, kurie joms yra būtini, kad jos turėtų vienodas galimybes įsidarbinti naujose srityse, pvz., skaitmeniniame sektoriuje, žaliojoje pertvarkoje ir apskritai ekonomikoje ir versle, ir teikti pirmenybę įvairovei ir įtraukčiai STEM srityje; pažymi, kad lygiai taip pat berniukai turėtų būti skatinami įsitraukti į švietimo, sveikatos ir gerovės sektorių; pabrėžia, kad skaitmeninės technologijos ir platformos tampa itin svarbios vykdant bendrą moterų ir mergaičių švietimo ir mokymo procesą, taip pat daugelį darbo atrankos procesų; apgailestauja dėl neigiamo nevienodų galimybių naudotis technologijomis poveikio, kuris gali trukdyti moterų ir mergaičių skaitmeninio raštingumo ugdymui; ragina Komisiją užtikrinti, kad galimybių naudotis technologijomis trūkumas nedarytų neproporcingo poveikio įvairiausioms moterims ir mergaitėms;

53. ragina Komisiją išlaikyti ir toliau plėtoti visiško visų formų smurto dėl lyties netoleravimo skaitmeninėje aplinkoje politiką; primena, kad dalijimasis intymia medžiaga (įskaitant sintetines sankaitas) be sutikimo, persekiojimas, priekabiavimas bei smurto ar neapykantos kurstymas (neapykantos kalba) kibernetinėje erdvėje laikomi nusikaltimu pagal Direktyvą (ES) 2024/1385 dėl kovos su smurtu prieš moteris ir smurtu šeimoje, o šių nusikalstamų veikų apibrėžtys turėtų būti tinkamai įgyvendintos valstybių narių nacionalinės teisės

aktais; ragina stiprinti ES masto bendradarbiavimą nustatant su lytimi susijusias skaitmenines nusikalstamas veikas, pvz., priekabiavimą kibernetinėje erdvėje ir klastojamų priemonių sklaidą be sutikimo, ir vykdant baudžiamąjį persekiojimą už jas; pabrėžia tarpvalstybinių skaitmeninės ekspertizės pajėgumų ir teisėjų mokymo poreikį; ragina Komisiją toliau stebėti ir plėtoti politiką dėl kitų rūšių smurto dėl lyties internete, ypač prieš mergaites ir LGBTQI+ jaunuolius;

54. ragina Komisiją visose skaitmeninės politikos srityse numatyti prevencines priemones ir apsaugos priemones, ypač daug dėmesio skiriant lyčių lygybei, smurtui dėl lyties ir žmogaus teisėms, taip pat nepilnamečių apsaugai internete; primygtinai ragina Komisiją užtikrinti, kad būtų visapusiškai vykdomos rizikos vertinimo ir mažinimo pareigos pagal esamas priemones, pvz., SPA, įskaitant jo elgesio kodeksą, ir Dirbtinio intelekto aktą, kartu rengiant naujus politikos pasiūlymus, pvz., pagal Europos demokratijos skydą ir Skaitmeninio sąžiningumo aktą; ragina vykdyti metinių rizikos vertinimų, susijusių su smurtu dėl lyties, ir rizikos mažinimo priemonių, kurias taiko labai didelės interneto platformos ir labai didelės interneto paieškos sistemos, viešąją kontrolę, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos atlikti mokslinius tyrimus ir geriau suprasti šį reiškinį;

55. ragina Komisiją ypatingą dėmesį skirti būdams, kuriais algoritmai gali atgaminti ir sustiprinti seksistinį ar žeminantį turinį, užtikrinant didesnį skaidrumą ir atskiriant DI generuojamus duomenis pagal lytį, kad būtų galima nustatyti diskriminacijos modelius; primygtinai ragina Komisiją ir valstybes nares parengti politiką ir įgyvendinti švietimo ir informuotumo didinimo programas, kuriomis būtų siekiama užkirsti kelią smurtui dėl lyties, jį atpažinti ir į jį reaguoti, ypač tarp jaunimo; ragina Komisiją investuoti į mokslinius tyrimus, kuriais stebima lyčių lygybė žiniasklaidoje ir skaitmeninės pramonės sektoriuose, be kita ko, iš tarpsektorinės perspektyvos;

Asmeninio ir profesinio gyvenimo derinimas ir lyčių nelygybės šalinimas priežiūros paslaugų teikimo srityje

56. ragina Komisiją operacionalizuoti teisę į priežiūrą ir teisę būti prižiūrimam, kaip tai pripažįstama Europos socialinių teisių ramsčio 18-ajame principe; pabrėžia, kad slauga turi būti pripažįstama, atlyginama ir remiama, be kita ko, kaip viešoji gėrybė, ir ragina sukurti kokybiškas, įperkamas ir prieinamas priežiūros sistemas, kuriomis būtų užtikrinamas tiek priežiūros gavėjų, tiek priežiūros darbuotojų orumas;

57. todėl ragina Komisiją paversti Europos priežiūros strategiją išsamiu Europos priežiūros susitarimu, kuriame būtų sprendžiama tiek formaliųjų, tiek neformaliųjų slaugytojų (abiem atvejais daugiausia moterų), klausimas, numatytos privalomos teisėkūros ir finansinės priemonės, skirtos investuoti į įperkamas ir kokybiškas vaikų

priežiūros, popamokinio švietimo programų ir ilgalaikės priežiūros paslaugas ir užtikrinti visuotinę prieigą prie jų; pakartoja, kad priežiūros susitarimas turėtų būti teisėmis grindžiamas požiūris į priežiūrą, o priežiūros infrastruktūros finansavimas turėtų būti užtikrinamas taikant progresinį apmokestinimą ir viešąsias paslaugas; pabrėžia, kad, siekiant sušvelninti neigiamą slaugos poveikį moterų karjerai ir ekonominei nepriklausomybei, reikia neformaliesiems slaugytojams skirtos ES ir nacionalinės politikos, kuria būtų siekiama teikti finansinę paramą, atokvėpį ir mokymą ir įtraukti į pensijų ir sveikatos priežiūros sistemas; ragina Komisiją didinti investicijas, kad būtų gerinamos darbo sąlygos ir sveikata bei sauga priežiūros sektoriuje, kuriame dauguma darbuotojų yra moterys;

58. ragina Komisiją sudaryti palankesnes sąlygas teisėtiems būdams oficialiai įtvirtinti priežiūros darbuotojomis dirbančių moterų migrančių, kurios neproporcingai kenčia nuo sąveikinės diskriminacijos, statusą, pripažinti jų kvalifikaciją ir pripažinti jų svarbų indėlį į ES priežiūros sistemas, suteikti galimybę gauti kokybiškas darbo vietas pagal būsimą kokybiškų darbo vietų kūrimo veiksmų planą ir užtikrinti joms sąžiningas darbo sąlygas, skatinant lygias galimybes priežiūros sektoriuje;

59. ragina Komisiją primygtinai raginti valstybes nares užtikrinti greitą ir visapusišką Profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros direktyvos ir joje numatytų priemonių perkėlimą į nacionalinę teisę; be to, ragina Komisiją sukurti direktyvoje numatytus patikimus vykdymo užtikrinimo, stebėsenos ir metinių ataskaitų teikimo mechanizmus ir prireikus inicijuoti pažeidimo tyrimo procedūras arba kitas vykdymo užtikrinimo priemones, kad būtų užtikrintas visapusiškas reikalavimų laikymasis, ir skirti specialų finansavimą pagal kitą DFP, taip pat pasiūlyti rekomendaciją dėl ES lygmens ilgalaikės priežiūros paslaugų kokybės standartų, įskaitant personalą, mokymą ir kokybės užtikrinimą; ragina Komisiją peržiūrėti Profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros direktyvą siekiant užtikrinti, kad ji atitiktų savo paskirtį, ją sustiprinti toliau plėtojant ir plečiant motinystės, tėvystės ir bendros vaiko priežiūros atostogas, taip pat gerinant paskatas antrajam iš tėvų išeiti vaiko priežiūros atostogų, toliau apsaugant tėvus ir sudarant palankesnes sąlygas derinti apmokamą darbą ir priežiūros pareigas; primygtinai ragina Komisiją pratęsti mokamų motinystės ir tėvystės atostogų trukmę valstybėse narėse, skatinti neperkeliamų vaiko priežiūros atostogų suteikimą ir patvirtinti priemones, kuriomis perskirstomos priežiūros pareigos namų ūkiuose bei tarp valstybės ir šeimų;

60. pabrėžia, kad netinkama transporto infrastruktūra, viešojo transporto jungčių trūkumas ir neįperkamos judumo galimybės yra su lytimi susijusi struktūrinė kliūtis moterims įsidarbinti, mokytis, gauti sveikatos priežiūros ir globos paslaugas, visų pirma kaimo, atokiose ir mažų pajamų vietovėse; ragina Komisiją ir valstybes nares teikti pirmenybę investicijoms į įtraukias, saugias, įperkamas ir

tvarias transporto sistemas, kuriose atsižvelgiama į specifinius moterų judumo modelius ir poreikius ir kurios yra platesnių pastangų mažinti transporto galimybių nepriteklių ir skatinti teritorinę lygybę dalis;

61. pabrėžia, kad ES reikia įgyvendinti po lygiai uždirbančių ir vienodas priežiūros pareigas turinčių asmenų modelį, siekiant užtikrinti vienodesnę lyčių pusiausvyrą priežiūros pareigų srityje visose ES valstybėse narėse, taip pat ES institucijose; ragina aktyviai skatinti tėvystės atostogas, nustatytas Profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros direktyvoje, taip pat didinti informuotumą apie glaudų ryšį tarp profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros priemonių ir vyrų ir moterų priežiūros pareigų skirtumų, kurie prisideda prie vyrų ir moterų užimtumo, darbo užmokesčio ir pensijų skirtumo; pabrėžia, kad priežiūros pareigos neturi būti kliūtis moterų karjerai;

62. ragina kiekvienų metų kovo 20 d. pripažinti Europos profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyros diena, kuri simboliškai atspindėtų pavasario lygiadienio dienos ir nakties lygybę;

Klimatas, aplinka ir lyčių lygybė

63. pabrėžia žalingą poveikį, kurį aplinkos būklės blogėjimas daro moterų ir mergaičių sveikatai, ypač perfluoralkilintų ir polifluoralkilintų medžiagų (PFAS) poveikį, ir primygtinai ragina Komisiją didinti informuotumą apie šias sąsajas, užtikrinti koordinuotą ir visapusišką požiūrį į šį klimato kaitos ir lyčių lygybės priežastinį ryšį visame savo darbe ir vykdyti politiką, kuria siekiama užkirsti kelią tęstiniam aplinkos naikinimui ir nuolat blogėjančiai moterų, mergaičių ir pažeidžiamų grupių sveikatai;

64. pabrėžia, kad užsienio politika, saugumas ir gynyba turėtų būti suprantami plačiąja prasme, laikantis į žmogų orientuoto požiūrio, įskaitant socialinius, švietimo, aplinkos ir kultūrinius aspektus, socialinį ir klimato teisingumą, nes visiems šiems aspektams reikia stiprios demokratijos ir lygybės, įskaitant lyčių lygybę; pabrėžia, kad reikia įgyvendinti Moterų, taikos ir saugumo darbotvarkę, kuri yra vienas iš pagrindinių ES bendros užsienio ir saugumo politikos (BUSP) principų, ir pakartoja, kad į tai turi būti atsižvelgiama teikiant visą su BUSP susijusį finansavimą, kartu pripažįstant platesnius saugumo aspektus; ragina Komisiją įvertinti pažangą, padarytą įgyvendinant Moterų, taikos ir saugumo darbotvarkę ES lygmeniu, ir pateikti išvadas Tarybai ir Europos Parlamentui; ragina Komisiją, remiantis patirties apžvalga, pateikti tolesnių veiksmų planą, susijusį su Veiksmų planu dėl moterų, taikos ir saugumo 2019–2024 m., jį pritaikant ir išplečiant taip, kad būtų atsižvelgta į besikeičiantį konfliktų pobūdį ir naujas grėsmes, ir nurodant veiksmus, kuriais siekiama užtikrinti lyčių pusiausvyra grindžiamą ir į lyčių lygybę orientuotą vadovavimą ES sprendimų priėmimo lygmenimis; ragina daryti pažangą įgyvendinant JT rezoliuciją Nr. 1325, pasitelkiant nacionalinius veiksmų planus dėl

moterų, taikos ir saugumo (NAP 1325-IV), ir ragina Komisiją ir valstybes nares stiprinti moterų įdarbinimą, išlaikymą ir tolesnės karjeros skatinimą nacionalinėse ginkluotosiose pajėgose ir civilinėse misijose bei integruoti lyčių aspektą į saugumą ir gynybos politikos formavimą, planavimą ir įgyvendinimą;

65. ragina Komisiją užtikrinti, kad sudarant biudžetą būtų nuosekliai ir tvariai įtraukiama visa su lytimi susijusi veikla ES gynybos ir saugumo sektoriuje, laikantis ES veiksmų plano dėl moterų, taikos ir saugumo; pabrėžia, kad reikia skirti specialų finansavimą su lytimi susijusiems veiksmams vykdant bendros saugumo ir gynybos politikos (BSGP) misijas, įskaitant specialią biudžeto eilutę, skirtą patarėjams lyčių klausimais civilinėse BSGP misijose;

66. pabrėžia, kad krizės, pvz., ginkluoti konfliktai, teritorijų okupacija, stichinės nelaimės ir humanitarinės krizės, energijos nepriteklius, klimato kaita ir pragyvenimo išlaidų krizė, didina esamą nelygybę; šiais klausimais dirbantys feminizmo, LGBTIQ+ ir lytinės ir reprodukcinės sveikatos bei teisių gynėjai turi būti apsaugoti specialiais mechanizmais, ypač šalyse, kuriose vyksta demokratijos regresas; ragina Komisiją į būsimą Lyčių lygybės strategiją po 2025 m. įtraukti krizių valdymą, parengtį ir saugumą;

67. ragina Komisiją dar kartą peržiūrėti pažangą, padarytą įgyvendinant dabartinį Lyčių lygybės veiksmų planą (LLVP III), ir toliau įgyvendinti mechanizmą, skirtą sekti, kiek ES fondų lėšų lyčių lygybei skirta ir išmokėta šalyse partnerėse, ir pateikti ataskaitą dėl tų lėšų pagal LLVP III; ragina Komisiją išlaikyti aukštą plano įgyvendinimo tempą ir užmojų lygį ir ragina Komisiją pradėti pasirengimą plataus užmojo Lyčių lygybės veiksmų planui po 2027 m. (LLVP IV), siekiant užtikrinti, kad jis būtų priimtas laiku, be kita ko, būsimame pasiūlyme dėl 2028–2034 m. DFP numatant tinkamą finansavimą planui įgyvendinti; pabrėžia, kad pagrindiniai LLVP III principai – žmogaus teisėmis grindžiamas požiūris, įskaitant lytinę ir reprodukcinę sveikatą bei teises, sąveikiškumą ir transformatyvų požiūrį į lytį – turėtų būti neatsiejama LLVP IV dalis, o jų konkretus įgyvendinimas turėtų būti stiprinamas; ragina Komisiją padidinti politinę ir finansinę paramą lyčių lygybės iniciatyvoms ir JT agentūroms, pvz., „JT Moterys“ ir JT gyventojų fondui, ypatingą dėmesį skiriant JT gyventojų fondo tiekimo partnerystei;

68. ragina Komisiją įsteigti specialią paramos tarnybą, veikiančią per ES diplomatines atstovybes trečiosiose šalyse, kuriai būtų suteikti specialūs įgaliojimai teikti paramą moterų teisių gynėjams ir organizacijoms visame pasaulyje, siekiant kovoti su prieš lyčių lygybę nukreiptais judėjimais; primygtinai ragina Komisiją ir valstybes nares dar kartą patvirtinti savo įsipareigojimą siekti lyčių lygybės ir moterų įgalėjimo visame pasaulyje ir padidinti finansavimą moterų organizacijoms, ypač globaliuosiuose Pietuose ir regionuose, kuriuose kėsinamasi į lyčių lygybę, kad būtų pašalintos moterų teisių

organizacijoms skirtos paramos vystymuisi spragos, atsiradusios sumažėjus paramai iš JAV tarptautinio vystymosi agentūros (USAID);

69. primygtinai ragina Komisiją užtikrinti lyčių lygybės vidaus ir išorės politikos nuoseklumą, konkrečiai, būsimoje Lyčių lygybės strategijoje po 2025 m. (LLVP III ir LLVP IV), ir užtikrinti, kad jos būtų suderintos su visomis kitomis atitinkamomis esamomis ir būsimomis strategijomis, sistemomis ir veiksmų planais, tokiais kaip 2021–2030 m. ES asmenų su negalia teisių strategija, ES romų lygybės, įtraukties ir dalyvavimo strateginė programa, ES strategija dėl nusikaltimų aukų teisių, LGBTIQ strategija ir ES kovos su rasizmu veiksmų planas; ragina Komisiją užtikrinti didesnį skaidrumą ir suinteresuotųjų subjektų dalyvavimą įgyvendinant visas su lyčių klausimais susijusias iniciatyvas ir sistemingiau įtraukti Parlamentą į šių veiksmų kontrolę ir vertinimą;

Pilietinės visuomenės ir moterų teisių organizacijų apsauga ir kova su prieš lyčių lygybę nukreiptais judėjimais

70. susirūpinęs pažymi, kad daugėja nerimą keliančių neapykantos nusikaltimų ir neapykantos kalbos, nukreiptų prieš moteris, LGBTIQ+ asmenis, rasines ar etnines mažumas ir kitas marginalizuotas grupes, ir pabrėžia ryšį tarp blogėjančios teisinės valstybės padėties bei demokratinių standartų ir pagrindinių teisių, visų pirma moterų ir mažumų teisių, pažeidimų; pabrėžia, kad nenuoseklus apsaugos priemonių įgyvendinimas valstybėse narėse lemia nepakankamą apsaugą ir dėl to tam tikroms grupėms kyla didesnė diskriminacijos ir smurto rizika; yra susirūpinęs dėl nepakankamos pažangos įgyvendinant lygybės ir kovos su diskriminacija įstatymus kai kuriose valstybėse narėse ir primygtinai ragina Komisiją spręsti šią problemą Lyčių lygybės strategijoje po 2025 m.; palankiai vertina tai, kad panaikintas sprendimas atsiimti horizontaliąją direktyvą dėl kovos su diskriminacija, ir primygtinai ragina valstybes nares nedelsiant priimti teisės aktus;

71. primygtinai ragina Komisiją užtikrinti visapusišką stebėsenos ir atskaitomybės mechanizmą, kad būtų skubiai sprendžiamas besitęsiančio demokratijos, moterų teisių ir lyčių lygybės, įskaitant lytinę ir reprodukcinę sveikatą bei teises ir LGBTIQ+ asmenų teises, kurios yra neatsiejamai susijusios, nykimo klausimas; ragina Komisiją remtis esamais mechanizmais siekiant įvertinti, kaip laikomasi teisinės valstybės ar pagrindinių teisių, ir palaipsniui sukurti specialų mechanizmą, kuris apimtų visas Sąjungos vertybes pagal ES sutarties 2 straipsnį, įskaitant demokratiją, teisinę valstybę ir pagrindines bei žmogaus teises, įskaitant moterų teises, ir kuris veiktų pagal Komisijos, Europos Parlamento ir Tarybos tarpinstitucinį susitarimą, kuriuo užtikrinamas vieningas požiūris į metinę stebėseną visose valstybėse narėse ir aiški sąsaja su konkrečiomis Sąjungos priemonėmis tais atvejais, kai trūkumai nepašalinami; pažymi, kad visos kovos su padėties blogėjimu priemonės turėtų atspindėti tarpsektorinę perspektyvą; primygtinai

ragina Komisiją atlikti išsamų prieš lyčių lygybę nukreiptų judėjimų tyrimą, kad būtų galima geriau suprasti jų dabartinę veiklą ir finansavimo strategijas; pabrėžia, kad šios dinamikos supratimas labai svarbus siekiant išsaugoti modernią, įtraukią ir tolerantišką Europą;

72. su dideliu susirūpinimu atkreipia dėmesį į „manosferos“ augimą; pabrėžia, kad socialinės žiniasklaidos platformų naudojami algoritmai stiprina itin mizoginišką turinį; primygtinai ragina Komisiją ištirti labai dideles interneto platformas, kurie nevykdo savo pareigų pašalinti žalingą turinį, ir pritaikyti joms sankcijas; primygtinai ragina Komisiją išnagrinėti didėjančius jaunų vyrų ir moterų požiūrio į lyčių lygybę skirtumus, įvertinti jų pasekmes visuomenei, visų pirma interneto erdvėse, ir parengti priemones, kuriomis būtų reaguojama į mizoginiškų, kraštutinių dešiniųjų vertybių, susijusių su lyčių lygybe ir moterų teisėmis, plitimą tarp berniukų ir jaunų vyrų ir kovojama su juo; todėl ragina Komisiją mokyklose skatinti visapusišką, amžių atitinkantį lytinį švietimą ir švietimą santykių klausimais, stiprinti kritinį gebėjimą naudotis žiniasklaidos priemonėmis, kovoti su klaidinga informacija ir dezinformacija apie lyčių aspektą ir su lyčių stereotipais; pabrėžia, kad reikia geriau suprasti nesavanoriško celibato (angl. *incel*) reiškinį ir ideologiją, taip pat pabrėžia prevencijos svarbą vykdant aktyvesnę politiką, skirtą kovoti su jais ir jų naratyvais, taip pat su galimomis giluminėmis psichikos sveikatos ir saugumo problemomis;

73. primena esminį ir nepakeičiamą pilietinės visuomenės organizacijų (PVO), visų pirma moterų teisių organizacijų ir moterų žmogaus teisių gynėjų, įskaitant dirbančius humanitariniame sektoriuje, vaidmenį ginant ir plėtojant lyčių lygybę, žmogaus teises ir pagrindines laisves, ypač politinio, socialinio ir institucinio priešiškumo laikais; ragina Komisiją pripažinti ir saugoti pilietinės visuomenės organizacijas, moterų žmogaus teisių organizacijas ir gynėjus, feministinius, LGBTIQ+, seksualinių ir reprodukcinių teisių judėjimus, kurie yra labai svarbūs propaguojant įtraukios politikos reformas, kovojant su diskriminacine praktika ir telkiant bendruomenes pagrindinėms teisėms ginti ES ir visame pasaulyje, užtikrinti jų saugumą ir jas remti; pažymi, kad jie vis dažniau tampa kraštutinių dešiniųjų ir antidešiniųjų subjektų taikiniu; ragina Komisiją į ES politiką ir Lyčių lygybės strategiją po 2025 m. įtraukti horizontalųjį ramstį – veiksmus ir rekomendacijas dėl pilietinės visuomenės organizacijų, dirbančių moterų teisių, lyčių lygybės ir kovos su diskriminacija srityje, apsaugos ir paramos joms;

74. primygtinai ragina Komisiją užtikrinti tvarų ir prieinamą finansavimą moterų teisių organizacijoms, be kita ko, pasitelkiant naująją DFP, ir išlaikyti ir stiprinti savo įsipareigojimą remti pilietinę visuomenę, įskaitant finansinę paramą pagal Piliečių, lygybės, teisių ir vertybių programą, užtikrinant, kad ši programa išliktų patikima priemone, padedančia kovoti su kylančiomis grėsmėmis teisėms ir laisvėms; visų pirma ragina Komisiją išlaikyti Piliečių, lygybės, teisių ir

vertybių programą kaip atskirą, tiesiogiai valdomą programą ir gerokai padidinti jos finansavimą, kad būtų atsižvelgta į nepakankamai finansuojamų pilietinės visuomenės organizacijų poreikius ir didėjančias grėsmes bei iššūkius pilietinei erdvei ir ES vertybėms; primygtinai ragina Komisiją išlaikyti specialią lyčių lygybei ir moterų teisėms, įskaitant lytinę ir reprodukcinę sveikatą bei teises, skirtą programų paprogramę, taip pat specialias paprogrames, pvz., „Daphne“, kuri turėtų išlikti savarankiška programa su atskira biudžeto eilute naujoje DFP, siekiant kovoti su smurtu dėl lyties ir diskriminacija, įskaitant LGBTIQ asmenų diskriminaciją;

75. įspėja, kad didelę dalį finansavimo, kuriuo skatinamas prieš lyčių lygybę nukreiptų judėjimų augimas visoje ES, skiria užsienio subjektai; pakartoja, kad visas finansavimas turi būti suderintas su bendromis Sąjungos vertybėmis, kaip įtvirtinta ES sutarties 2 straipsnyje ir Pagrindinių teisių chartijoje, užtikrinant, kad finansine parama būtų stiprinamos ES demokratinės vertybės; ragina Komisiją persvarstyti ir audituoti visą dabartinį finansavimą, atsižvelgiant į lyčių aspektą, vadovaujantis žalos nedarymo principu, siekiant užtikrinti, kad ES lėšos nebūtų skiriamos antidemokratiniams ir prieš lyčių lygybę nukreiptiems tikslams ir projektams; primygtinai ragina Komisiją atidžiai stebėti, kaip valstybėse narėse įgyvendinamos pasidalijamojo valdymo lėšos, skirtos lyčių lygybei skatinti ir pilietinei visuomenei, įskaitant moterų nevyriausybines organizacijas, remti, siekiant užtikrinti, kad kvietimai teikti pasiūlymus tokioms lėšoms gauti nebūtų sąmoningai stabdomi ar pavėlinami;

76. ragina Komisiją atidžiai stebėti, kaip valstybės narės įgyvendina tiek Europos Žmogaus Teisių Teismo, tiek ESTT sprendimus, ypatingą dėmesį skiriant sprendimams, susijusiems su lyčių lygybe, nediskriminavimu ir mažumų teisėmis, užtikrinant, kad būtų visapusiškai laikomasi tarptautinių įsipareigojimų;

Kompleksinės priemonės lyčių lygybei užtikrinti

77. ragina skirti tinkamą finansavimą ES moksliniams tyrimams lyčių lygybės srityje, įskaitant EIGE ir ES pagrindinių teisių agentūrą, taip pat pasitelkiant tokias priemones, kaip pagal programą „Europos horizontas“ finansuojami lyčių lygybės planų projektai; ragina tobulinti metodiką, pagal kurią būtų nustatomi ne tik ES lėšų gavėjai, bet ir programų transformacinis potencialas; primygtinai ragina Komisiją užtikrinti, kad ES lėšos būtų skiriamos tik tiems projektams, kurie atitinka ES pagrindines teises ir principus, įskaitant lyčių lygybę, galimybę naudotis lytinės ir reprodukcinės sveikatos paslaugomis bei teisėmis ir smurto dėl lyties panaikinimą; primygtinai ragina Komisiją užtikrinti teisingą ir socialiai sąžiningą pertvarką, kuri būtų naudinga visiems, parengiant tarpsektorinę transformatyvaus požiūrio į lytį strategiją, kuria būtų sprendžiami pagrindiniai klausimai, ir pabrėžia, kad reikia gerokai padidinti

investicijas į pagrindines socialines paslaugas, siekiant prisidėti prie moterų nepriklausomumo, lygybės ir emancipacijos;

78. pripažįsta, kad daug moterų susiduria su sąveikine nelygybe ir diskriminacija ES, ir primygtinai ragina Komisiją naujojoje lyčių lygybės strategijoje po 2025 m. ir visose teisėkūros ir ne teisėkūros priemonėse toliau plėtoti sąveikiškumo kaip kompleksinio principo taikymą;

79. primygtinai ragina Komisiją ir valstybes nares visose su lyčių lygybe susijusiose politikos srityse atsižvelgti į sąveikiškumo aspektą, pripažįstant, kad smurtą ir diskriminaciją dėl lyties sustiprina ir kiti veiksniai, pvz., amžius, rasė, etninė kilmė, mažuma, negalia, lytinė tapatybė ir seksualinė orientacija, ir kad dėl šių veiksnių sąveikiškumo atsiranda daugybė unikalių diskriminacijos formų, kurioms reikia tikslingų, konkrečioms aplinkybėms pritaikytų priemonių;

80. ragina Komisiją užtikrinti, kad veiksmai apimtų visą ES teritoriją ir kad jais būtų numatytos veiksmingos priemonės, kuriomis būtų sprendžiami regioniniai lyčių lygybės skirtumai tarp ES valstybių narių ir jų regionų bei jų viduje; pabrėžia, kad šios priemonės turėtų būti pritaikomos ir joms turėtų būti skiriama pakankamai išteklių lyčių nelygybei šalinti, atsižvelgiant į turimus išteklius, prieinamumą ir kiekvieno regiono pažangos lygį;

81. apgailestauja, kad, nepaisant gyvybiškai svarbaus moterų vaidmens kaimo vietovėse išsaugant savo bendruomenes ir užtikrinant žemės ūkio gyvybingumą, jų indėlis dažnai nepripažįstamas ir jos ir toliau susiduria su daugybe iššūkių, įskaitant ribotas užimtumo galimybes, prastesnes galimybes naudotis paslaugomis, mažiau išvystytą infrastruktūrą ir nepakankamą atstovavimą priimant sprendimus; ragina Komisiją sukurti ir įgyvendinti paprogrames ir veiklą, skirtas moterims kaimo vietovėse;

Institucinė aplinka lyčių lygybei pasiekti

82. ragina Komisiją stiprinti ir remti už lyčių lygybės klausimus atsakingą Tarybos sudėtį, vienijančią už lyčių lygybę atsakingus ministrus ir valstybės sekretorius ir skirtą moterų teisių ir lyčių lygybės klausimams spręsti, kad būtų įgyvendinamos bendros ir konkrečios priemonės, be kita ko, per pirmininkavimą Tarybai, ir užtikrinti, kad lyčių lygybės klausimai būtų aptariami aukščiausiu politiniu lygmeniu;

83. primygtinai ragina Komisiją stebėti ir skatinti spartų Direktyvos dėl lygybės įstaigoms taikomų standartų (Direktyva (ES) 2024/1499) įgyvendinimą ir pateikti valstybėms narėms rekomendaciją dėl jų veiklos ir užduočių standartų, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos tinkamai perkelti direktyvą į nacionalinę teisę ir užtikrinti lygybės įstaigų struktūros suderinimą visoje Sąjungoje; pabrėžia, koks svarbus ES prisijungimas prie Europos žmogaus teisių

konvencijos, ir ragina Komisiją imtis veiksmų šiam tikslui pasiekti, paprašant ESTT teisinės nuomonės;

84. giria konstruktyvų EIGE bendradarbiavimą ir jo atsidavusį darbą, kuris atlieka labai svarbų vaidmenį tinkamai renkant duomenis, analizuojant palyginamus suskirstytus duomenis, atliekant mokslinius tyrimus ir teikiant gaires ES institucijoms ir valstybėms narėms, taip pat stebint su lytimi susijusių ES teisės aktų įgyvendinimą visose ES valstybėse narėse; ragina Komisiją užtikrinti, kad EIGE turėtų pakankamai finansinių ir žmogiškųjų išteklių ir pajėgumų, kad galėtų veiksmingai vykdyti savo užduotis; primena, kad EIGE nuolat susiduria su darbuotojų trūkumo problemomis, kurios dar labiau paaštrėjo dėl smarkiai išaugusio techninės pagalbos prašymų skaičiaus; todėl ragina EIGE skirti naujų laikinųjų darbuotojų;

85. ragina Komisiją aktyviai konsultuotis su įvairiausiomis moterimis ir mergaitėmis, be kita ko, per atstovaujančias organizacijas, ir įtraukti jas į Lyčių lygybės strategijos po 2025 m. rengimą ir įgyvendinimą;

86. ragina Komisiją pripažinti, kokį svarbų vaidmenį įgyvendinant lyčių lygybę atlieka pilietinės visuomenės organizacijos ir įvairių lygmenų subjektai, pvz., kaimo bendruomenės, vietos veiklos grupės, vietos ir regionų savivaldybės, taip pat akademinė bendruomenė ir institucijos, pvz., Regionų komitetas; todėl ragina Komisiją laikytis įtraukaus požiūrio ir aktyviai įtraukti visus šiuos suinteresuotuosius subjektus, kad jie padėtų siekti Lyčių lygybės strategijos po 2025 m. tikslų;

87. pabrėžia, kad svarbu bendradarbiauti su šios srities ekspertais; ragina Komisiją taip pat užtikrinti, kad lyčių lygybės politika būtų tinkamai finansuojama ir remiama vietos ir regionų lygmeniu ir kad į ES sanglaudos ir ekonomikos atkūrimo fondus būtų įtraukti reikalavimai dėl aiškių lyčių lygybės tikslų, siekiant užtikrinti, kad regionine plėtra būtų prisidedama prie lyčių nelygybės mažinimo, o ne jos didinimo, nes ji daro tiesioginę įtaką daugeliui sričių, turinčių įtakos lyčių lygybei, kaip antai užimtumui, švietimui, priežiūros infrastruktūrai, sveikatai, paramai smurtą patyrusioms moterims ir lyčiai atžvalgiam miestų planavimui ir transportui;

88. ragina Komisiją, bendradarbiaujant su EIGE ir Eurostatu, užtikrinti ir tobulinti reguliarų, patikimą ir tinkamą palyginamų pagal lytį suskirstytų duomenų rinkimą, teikimą ir analizę ES ir valstybių narių lygmenimis; ragina Komisiją parengti bendrą duomenų rinkimo stebėjimo metodiką, jei jos nėra, ir pabrėžia, kad reikia parengti horizontaliąsias ES apibrėžtis, kad būtų lengviau atlikti poveikio lytims Sąjungos politikos srityse vertinimus; ragina Komisiją visų pirma gerinti duomenų apie smurto dėl lyties (įskaitant moterų žudymą dėl lyties, iššaginimą ir kitokį seksualinį smurtą) prevenciją, baudžiamąjį persekiojimą ir sankcijų taikymą registruojant išsamius ir palyginamus duomenis apie aukas ir nusikaltėlius, suskirstytus

pagal lytį, amžiaus grupę, aukos ir nusikaltėlio santykius ir nusikalstamos veikos rūšį, kaip nurodyta Direktyvoje dėl kovos su smurtu prieš moteris ir smurtu šeimoje, ir, kai įmanoma, lytį, lytinę tapatybę, rasinę ar etninę kilmę, seksualinę orientaciją, lytinius požymius, lytinius požymius, negalią ir pilietybės statusą, ir užtikrinti, kad duomenys būtų reguliariai peržiūrimi ir naudojami siekiant pagrįsti politikos formavimą, išteklių paskirstymą ir kitas priemones, kuriomis siekiama užkirsti kelią seksualiniam ir kitam smurtui dėl lyties ir kovoti su juo; ragina valstybes nares bendradarbiauti su pilietine visuomene užtikrinant aukų teises ir rengiant konkrečią politiką;

89. pabrėžia, kad tinkamų išteklių skyrimas ir Lyčių lygybės strategijos po 2025 m. įgyvendinimas yra būtina lyčių lygybės politikos plėtojimo sąlyga;

°

° °

90. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.